

A black and white portrait of a man with a beard and a turban, wearing a patterned shawl, seated against a plain background. The image is framed by a decorative border with circular motifs at the corners.

क. र. म. बा. पु. स. स. र. र.
 म.
 म.
 र.
 र.
 पु.
 र.
 पु.
 म. उमि. र. पु. पु. र. र. उ.

समयशुद्धिः

शुक्रः—श्रावण शुक्ल ६ रवी (ता. १४।८।८३)
 पश्चिमास्तः ।
 भाद्र कृष्ण ६ चन्द्रे (२९।८।८३) पूर्वोदयः ।

राहुः-वर्षारम्भतः आषाढ शुक्ल ३ बुधवासरे (दि.
१३।७।८३) यावत् मिथुने राहुः धनुषिकेन्दुश्च ।
तदन्ते वर्षान्तिं यत्न्य वृषे राहुः वृश्चिके केतुश्च ।

बाणानयनप्रकारः—

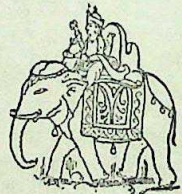
संक्रान्तियातांशकनन्दशेषास्तर्काग्निरूपाष्टयुगेः समेताः ।
तष्टा प्रहे रोगवृताशमूषस्तेना मृतिश्चेति च पंच बाणाः ।

जगत्सङ्गम् ११२।५९।३६

३ रा.	पं. मं. इ. वृ.
४	१
५	२१
६	गु. ८ ह.
श. ७	ने. ९ के.

जन्मलग्नाजग जातकस्य यदा भवेत् ।
अष्टमं द्वादशं वापि तद्वर्षं न शुभावहम् ॥

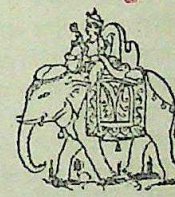
राजा गुरुः

❀ श्रीगणेशाय नमः ❀

मन्त्री गुरुः

आर्द्रा प्रवेशलग्नम् ५।५।२९।२७

१०	१२	११
१३	१४	१५
१६	१७	१८

निवाहादन्यत्र सप्तमालाकावचम् ।

क. रो. मु. आ. पु. पु. श्ले.

[illegible]

भा. इति. व. १. १. १. १.

सुखं मोक्षं तत्र प्राप्तं भविष्यति ॥
सर्वेषु सुखकार्येषु सर्वेषां प्रधानं भवति ॥

श्रीमद्बापूदेवशास्त्रिप्रवर्तितं दृक्सिद्धपञ्चाङ्गम्

श्रीमद्गणपतिदेवशास्त्रप्रबुद्धितम्

श्री संवत् २०४० धातानामसंवत्सरः । शालिवाहन शकः १९०५ । हिजरी सन् १४०३-१४०४ । फसली
१३९०-९१ राष्ट्रियशकः १९०५-६ ईस्वी सन् १९८३-८४ । वङ्ग संवत् १३८६-८७ । वीर नि० सं० २५०६-१०

प्रधानसम्पादकः—

विद्यावारिधि: कुण्ठचन्द्र द्विवेदी,
ज्योतिषविभागाध्यक्षः

सहायकसंपादकौ—

पं० श्री रामकृष्ण तिवारी, ज्योतिषाचार्यः
पं० श्री रविशङ्कर भार्गवः, ज्योतिषाचार्यः
पं० श्री हरिशङ्कर पाठकः ज्यो० (कार्यकारी)

सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय मुद्रालय.

धृतम् मे गोपाय
सम्पूजानन्द
संस्कृत
विश्वविद्यालय
वाराणसी

2014年12月15日

धानविधाने शुभमस्तुतः ॥ १ ॥
 अथविधाने ॥ १ ॥
 अथविधाने ॥ १ ॥
 अथविधाने ॥ १ ॥
 अथविधाने ॥ १ ॥

विष्णुसहस्रनाम

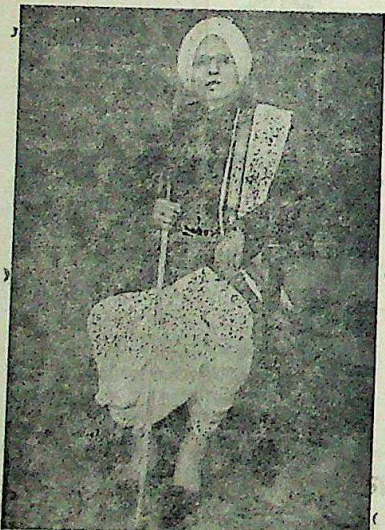
मे. सु. वि. क. मा. के. उ. व. स. के. नि.	राज्य:
१५	अध्य:
२३९	अध्य:

अष्टादशैः देवैः यज्ञः प्रचलति

[illegible]

श्री कैलाशवासी श्री पं० गणपतिदेव शास्त्री,
सिद्धान्तवागीश, साहित्यचार्य।

यत्पञ्चाङ्गं सकलविवितं नूतनं वृष्टिसिद्धं
वापूदेवः समभवदसौ मण्डनं पण्डितानाम्।
तारारब्धं सुकृतमखिलं वर्धयन् कीर्तिशेष—
स्तपुत्रः श्रीगणपतिपदो राजते शास्त्रिवयः ॥

जन्म संवत् १९४४ मार्गशीर्षशुक्ल ४ (ता० ४-१२-१८८७ ई०)
मृत्यु संवत् २०३० पीपशुक्ल ६ (ता० ११-१२-१९७३ ई०)

भूमिका

नत्वा देवं गणपतिं तथाऽवधिविहारिणम्। धारास्थनामर्जवेऽदे भूमिकेयं विलिख्यते।
आजकाल मकरन्द, गृहलाघव आदि प्रसिद्धकरणग्रन्थों से बनाये हुए ग्रह
ग्रहण इत्यादि ठीक ठीक नहीं मिलते। अतः उन ग्रन्थों से जो पञ्चांग बनाया वह
ठीक न होगा यह अल्पज्ञ भी जान सकता है। उन दिनों में ग्रामीण लोग भी
कहते थे कि अब ज्योतिषी लोग पत्रा अशुद्ध बनाते हैं ये सब बातें सुनकर और
पञ्चाङ्गों की दुर्दशा जानकर परम मुखर ज्योतिषाचार्य श्रीमद् वापूदेव शास्त्री
जी श्री ५ काशीराज आदि अनेक शिष्ट लोगों की अनुमति से संवत् १९३३ से
प्रतिवर्ष पञ्चाङ्ग बनाने में प्रवृत्त हुए। उनका कैलाशवास होने पर उनके शिष्य
ज्योतिः शास्त्रमातृण्ड श्री चन्द्रदेव शास्त्री, स्वधर्मधुरन्धर दैवज्ञवाचस्पति श्री
विनायक शास्त्री वेताल, तथा ज्योतिर्वेदविशारद श्री महादेव शास्त्री घाटे आदि
गुरुजन, उनके बताये हुए प्रकार से प्रत्येक वर्ष का पञ्चाङ्ग बनाकर श्रीगणपति
देव शास्त्री जी को समर्पण कर संवत् १९८० तक छपाते रहे। तत्पश्चात् पं० श्री
गणपति देव शास्त्री जी इसको परिवर्द्धित करके संवत् २०२४ तक छपाते रहे।
इसलिए मैं इन महानुभावों का ऋणी हूँ। इस पञ्चाङ्ग के सम्पादनादि कार्य में
भारतीय नॉटिकल आल्मनाक के भूतपूर्व प्रधान सम्पादक डा० निर्मलचन्द्र
लाहिरी एम० ए०, तथा वर्तमान प्रधान सम्पादक श्री ए० बंधोपाध्याय, तथा
ग्रीन्विच राजकीय वेधशाला के अधिकारी वर्ग, जो सहायता कर रहे हैं अतः
इसके लिए उन महानुभावों को हार्दिक धन्यवाद है यह पञ्चाङ्ग का संधित
इतिहास है।

अब प्राचीन मतानुसारी पञ्चाङ्गों में स्वीकृत वर्तमान ३६५ दि० १५ घ०
३१ प० इत्यादि होने से यह वेध सिद्ध वर्ष मान से करीब ८।। पल अधिका हैं
अर्थात् हमारा प्राचीन आरम्भस्थान प्रति वर्ष करीब ८।। विकला पूर्व की ओर
विचलित होता है। यदि यही क्रम रहा तो हमारी नक्षत्र प्रधान निरयण गणना
ही दूषित हो जायेगी। अतः इस आपत्ति को दूर करने के लिए तथा हनुमन्त
को चिरस्थायिनी और अवधित रखने के लिए वेध सिद्ध नक्षत्र सौर वर्षमान
३६५ दि० १५ घ० २२ प० और ५७।। विप० और वेध सिद्ध वार्षिक अयनांश
५०.२० विकला परिमित स्वीकृत की गई है तथा इस संवत् २०४० के वर्षादि
में चित्रा नक्षत्र का सायन भोग तथा ६ राशि इनकी अन्तर तुल्य अयनांश
स्वीकार किये गये हैं। इन अयनांशों को मध्यम अयनांश समझना चाहिए।
वेधादि के लिए न्यूट्रेशन संस्कार की परमता केवल १८ विकला तक होती है।
अतः व्यवहार के लिए मध्यम अयनांश को लिए जाते हैं। एवं चित्रानक्षत्र नक्षत्र
गतिमान होने से २८६ ई० से अब तक वह ० कला ५५ विकला पूर्व की ओर
विचलित हुआ उपलब्ध होता है। अतः इन अयनांशों में ० कला ५५ विकला
की वृद्धि करके जो ग्रहों के गणित करने के ऐसे प्रकार है जिससे सिद्ध हो जाए

हुए ग्रह अपने-अपने स्थानों प्रतिदिन देख पड़ते हैं, उन्हीं सूक्ष्म प्रकारों से
सिद्ध किये हुए सूर्य आदि ग्रहों से तिथि, नक्षत्र आदि और निरयण ग्रह सब
बहुत परिश्रम से सिद्ध करके इसमें लिखे गये हैं। प्रत्येक कृष्णपक्ष में चन्द्र का
उदयकाल और शुक्लपक्ष में अस्तकाल, महापात और प्रतिदिन के सूर्य के स्टैण्डर्ड
मान से उदय और अस्त के काल, रविक्रान्ति, ग्रहों के भोग और शुक्रादि पांच
ग्रहों के उदय अस्त भी लिखे गये हैं। एवं प्रत्येक मास के शुक्ल पक्ष में प्रथम
चन्द्रदर्शन का उल्लेख किया गया है। काशी में निरयण लग्न जानने के लिए
एक सूक्ष्म लग्न सारिणी, निरयण दशमभाव जानने के लिए दूसरी दशल लग्न
सारिणी, ऐसे ही इस पञ्चाङ्ग में तिथि, नक्षत्र आदि की घटी यद्यपि सब काशी
के स्टैण्डर्ड सूर्योदय से ठहराकर लिखी हैं तथापि उनसे जिस किसी नगर के
अक्षांश और देशान्तर जात हों, वहाँ के स्टैण्डर्ड सूर्योदय से भी उन तिथि आदि
के घटीपल तुरन्त सिद्ध हो सकते हैं, इसी काम के लिए तीसरी देशान्तर सारिणी
और चौथी चरांतर सारिणी, ऐसी चार सारणी श्री ६ वापूदेव शास्त्री जी की
बनाई हुई हैं इसमें लिखी गई हैं। तीसरी सारिणी में भारतवर्ष में प्रायः जितने
प्रसिद्ध नगर हैं—उनके अक्षांश, पलमा पलकण और भूमि की मध्य रेखा जो
लङ्का, उज्जयिनी और कुरुक्षेत्र आदि नगरों पर से गई हुई मानते हैं वहाँ से
और श्री काशी से भी प्रत्येक नगर की देशान्तर घटी और काशी से वे नगर
तथा उन नगरों से काशी जिस दिशा में है उनके दिशांश ठीक ठीक ठहराकर
लिखे हैं। चौथी सारिणी में श्री काशी के चरकालों के अन्तर दिखलाये गये हैं।
इस प्रकार से यहाँ का एक ही पञ्चाङ्ग सब नगरों में काम दे सकता है इसलिए
एक दो नगरों के उदाहरण भी दिखलाये गए हैं। इसमें शुक्र आदि ग्रहों के
सूर्य के पास होने से जो उदय और अस्त के काल लिखे गये हैं वे सब पूर्व
आचार्यों ने जो कालांश कल्पना किये हैं उतने ही कालांश मानकर सूक्ष्म
ग्रहगणित के प्रकार से सूर्य और ग्रह का अन्तर जानकर ठीक-ठीक ठहराये गए
हैं। इन विषयों का आकाश में दिखलाई देना यह उस काल में जैसा आकाश
स्वच्छ या मलिन हो, उसके अनुसार होता है। इसलिए उन ठहराये हुए उद्-
यास्त कालों में कदाचित् कुछ अन्तर भी हो, तो वह सिद्धान्त के जानकार जो
बड़े-बड़े पण्डित गणक हैं, उनके आगे स्पष्ट है इस पञ्चाङ्ग का तिथ्यादि गणित
ऐसे सूक्ष्म प्रकार से किया है, जिससे वेध सिद्ध तिथि और इस पञ्चाङ्ग की
तिथि में कहीं-कहीं एक या दो मिनट से अधिक अन्तर कभी न रह सकेगा।
एवं इस पञ्चाङ्ग में लोगों के आग्रह से हर्षल और नेपच्युन इन दो नवीन ग्रहों
के सहित जो दैनिक चन्द्रादि ग्रह रहें टा. प्रातः घं. ५ मि. २६४ के समय के
सिद्ध कर लिखे हैं, उनसे और वेध सिद्ध ग्रहों में भी कहीं-कहीं एक कला से
अधिक अन्तर न रहेगा। केवल प्लूटो ग्रह की स्पष्ट निरयण भोगांश आठ दिन
के अन्तर से लिखे गये हैं। एवं पञ्चाङ्ग में ग्रहों के चक्र मार्ग को दिनों का
निश्चय उनके भोगांश पर से ही किया गया है विपुलांगों पर से नहीं। इस
पञ्चाङ्ग में काशी की निर्गोप काल का दैनिक साम्याधिक काल तथा दैनिक
औद्यमिक स्पष्ट सूर्य भी लिखा गया है। एवं पञ्चाङ्ग में चन्द्र के राशिप्रवेश काल
लिखे हैं राशि समाप्ति काल तथा गृहनिर्माणयोगाभी सिद्ध पिण्डसारिणी आदि
विषयों में भी लिखे गये हैं। विशेषतः इस पञ्चाङ्ग में पञ्चाङ्ग सर्वसाधारण अनुता

के लिये उपयोगी होगा इस प्रकार पञ्चाङ्ग के आगम से एक माँ आठ १०८ को
शुद्ध और सूक्ष्म उन्हीं के बतलाये हुए प्रकार से पहले उत्तर प्रदेशीय शासन
द्वारा तथा वर्तमान समय में सम्पूर्णान्द संस्कृत विश्वविद्यालय द्वारा प्रकाशित
होनेवाला ३१ वॉ यह पञ्चाङ्ग ज्यो. आ. तं. श्री रामकृष्ण तिवारी, पं० श्री
रविशंकर भार्गव इन सहयोगी पण्डितों के निरन्तर परिश्रम और सहयोग से
प्रस्तुत किया है। ज्यो. आ. पं. इन्दुशेखर पाण्डेय जी भी सहयोग समय-समय
पर सहयोग देते रहे हैं।

इस पञ्चाङ्ग के आरम्भ से ही काशी के उच्चकोटि के विद्वानों ने इसकी
मौलिकता तथा धार्मिकता को स्वीकार किया है, जो निम्नलिखित है—

यस्मिन् पदो यवकाले येन इमार्गिर्गण्यकाम्।

दृश्यते तेन पक्षेण कुर्वन्तिश्यादिनिर्णयम्।

संतालय स्पष्टतरं बीजं नक्षत्रादिनिर्णयम्।

तत्संस्कृतवहेभ्यः कर्षणो निर्णयमादेव।

इति ब्रह्मविशिष्टप्रतिवचनेभ्यो इमांशितैश्च येन प्रकारेण स्वल्पं येन
प्रकारेण सिद्धंतिश्यादिनिर्णय धर्मनिर्णयार्थक कलत्रादिलेख सकलसिद्धान्तकार-
मुन्यादिस्मृतं तथा च तेन प्रकारेण साधितं तिथिप्रमाणं माननीयमिति।

महत्साराभारतमणः सम्मतिरूप अग्रहण ज्योतिर्विदः कृतसम्पत्तिकोश
द्विवेद पण्डित बलीराम शर्मा, सम्मतिरूप रामदीनशर्मणः, श्यामचरणशर्मणः,
भवानीप्रसादशर्मणः, राजाजीशर्मणः, विद्यानरेशशर्मणः, कामेश्वर नारायणदेव-
शास्त्रिणः, सम्मतिरूप ज्योतिर्विदः श्यामचरणशर्मणः, महामहोपाध्याय
पं० सुधाकरशर्मणः, भवानीप्रसादशर्मणः, योगेश्वर शेषीशर्मणः,
रातडोपस्थानरामशर्मणः, सम्मतिरूप अग्रहणशर्मणः श्री आई. ई.
महामहोपाध्याय पं० वापूदेवशास्त्रिणः।

अब यह सूचित करने में परम हर्ष है कि वाराणसीय श्री गोपाल मन्दिर
संस्थान बल्लभ सम्प्रदाय के आचार्य स्व० गोस्वामी श्री १०८ मुनीश्वरजी
महाराज ने अपने सम्प्रदाय के अतीसामर्थि के निर्णयार्थ इसी इकसिद्ध पञ्चाङ्ग
को मान्यता प्रदान की है। जिसके लिए उन्हें हार्दिक धन्यवाद है। अन्त में
निवेदन है कि श्री ६ प. म. स्व. शास्त्री जी ने ५८ वर्ष तक राज्य सरकार की
सेवा की तथा श्री पं० स्व. गणपतिदेव शास्त्री ने भी अपने जीवन के २९ वर्ष
सर्वकारी सेवा में ही व्यतीत किए थे। अतः उन्हें यह उन्हें यह प्रतीत हुआ
कि हमारी बौद्धिक सेवाएँ राज्य सरकार को ही समर्पित की जायें। इस
अभिप्राय से तथा अपनी वृद्धावस्था के कारण श्रीगणपतिदेव शास्त्री जी की यह
प्रबल इच्छा हुई कि मेरे पूजा पित्रुचरण का यह पञ्चाङ्ग उनकी प्रदत्त
पदव्यानुसार बनकर अविच्छेद रूप से चलता रहे। उन्होंने अपनी
इच्छा अपने मित्र स्व० महामहोपाध्याय पण्डित नारायण शास्त्री खिस्ते,
भूतपूर्व प्रिंसिपल राजकीय संस्कृत महाविद्यालय वाराणसी से प्रकट की कि

यह पञ्चांग उत्तर प्रदेश राज्य सरकार ले ले जिससे अविलम्ब रूप से प्रकाशित होता रहे। स्व० महामहोपाध्यायजी के सतत प्रयत्न से माननीय श्रीमान् भूतपूर्व शिक्षामन्त्री तथा भूतपूर्व मुख्यमन्त्री एवं राजस्थान के भूतपूर्व राज्यपाल श्रेष्ठ स्व० डा० श्री सम्पूर्णानन्द महोदय (जिनका संस्कृत विद्या से बहुत ही प्रेम था और जो मौलिक बातों की रक्षा के लिए सदा प्रयत्नशील रहते थे) की प्रेरणा से राज्य सरकार ने इसे राजाज्ञा संख्या ए १०५३/१५-२०३५-५० दिनांक मई २३, १९५१ द्वारा स्वीकार कर लिया और इसकी रजिस्ट्री दिनांक ४ जुलाई १९५१ ई० को भूतपूर्व प्रिंसिपल स्व० श्री त्रिभुवनप्रसाद उपाध्याय एम. ए. व्याकरणार्थी द्वारा करा ली गयी। अतः अब यह पञ्चाङ्ग उत्तर प्रदेश राज्य सरकार का हो गया। २० मार्च १९५८ ई० को वाराणसीय राजकीय संस्कृत महाविद्यालय का वाराणसीय संस्कृत विश्वविद्यालय में परिवर्तन होने से संवत् २०४० का यह पञ्चाङ्ग सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय द्वारा प्रकाशित हो रहा है। इस दृकतुल्यगणितानुसार पंचांग के प्रवर्तक महामहोपाध्याय श्री बापू-देव शास्त्री जी. आई. ई. ए. और श्रीगणपति देवशास्त्री जी के वृद्धावस्था के कारण जिगमिपु इस पंचांग का पुनरुद्धार श्रेष्ठ डा० स्व० श्री सम्पूर्णानन्द जी ने किया है, अतः वे इस पंचांग के समुद्धारक हैं। जब तक श्री शास्त्री जी कार्य करने में समर्थ रहे अपने सहयोगियों की मदद से इस पंचांग का सम्पादन करते रहे। तत्पश्चात् यह पञ्चाङ्ग सह सम्पादकों द्वारा ज्यो. विभागाध्यक्ष के निर्देशन में सम्पादित हो रहा है, पञ्चाङ्ग में जो वृष्टि होगी उसे विद्वज्जन क्षमा करें। गच्छतः स्वल्पं क्वापि भवत्येव प्रमादतः। हसन्त्यज्जनास्तत्र समादधति साधवः ॥ इति ॥

श्री गणेशाम्बागुरुभ्यो नमः। स जयति सिन्दुरवदनो देवो यत्नादपङ्कजस्मरणम्। वासरमणिरिव तमसां राशिं नाशयति विघ्नानाम् ॥ १ ॥ प्राप्ते तूतनवत्सरे प्रतिगृहं कुर्यात् ध्वजरोपणं स्नानं मङ्गलमाचरेद्द्विजवरैः सादं सुपूजोत्सवम्। देवानां गुह्योपिता च शिष्योऽङ्गकावस्त्रादिभिः सपूज्योपगच्छः फलं च श्रुणुयात्साम्नास्य लाभप्रदम् ॥ २ ॥ पारिमदस्य पत्राणि कमलानि विशेषतः सपुष्पाणि समानीय चूर्णं कृत्वा विघ्नानतः ॥ ३ ॥ मरीचिहिङ्गलवणं जीरकं च संयुतम्। अजमोदायुतं कृत्वा भक्षयेद्गोशातये ॥ ४ ॥ पञ्चाङ्गस्थं गणेशं द्विजगणकयुतं पूजयित्वायिदं सन्तोष्यानेकदातेः परममुत्तमं भोजयित्वाभिमन्त्रम्। श्रुण्वन् गीतानि वाद्यानि च विविधकथास्तद्दिनं संक्रमेत् क्रीडशीभिश्च सादं ल्हननिशि निशो यावदद्वयं सुखी स्यात् ॥ ५ ॥ राज्यं स्यादचलं नृपश्रवणतो मन्त्रीश्रवात्कील्य धान्येष्टाश्लमला स्थिरा च सुरसा वाणी भवेन्मेषपातः। यमं बुद्धिरतिस्थिरा रसपवेदीर्घायुरातिभवेत्। सप्येष्टाद्विमला मतिः शुभकरी राजाफलः श्रूयताम् ॥ ६ ॥ चैत्रे पुण्यमये वसन्तसमये नय्यं फलं वार्षिकं नित्यं यः श्रुगुणाद-घोषदलनं चायुयंशः श्रीकरम्। वेद्या विष्णुहरी रत्नद्विजनिजाः सीम्यां गुरुर्भागवो मन्दोष्णः सखिनी च शत्रुदलनं कुर्वन् सर्वं ग्रहाः ॥ ७ ॥ ये चैत्रशुक्लप्रतिपत्तिथी फलं श्रुण्वन्ति भवत्या प्रतिवार्षिकं नराः। ते दुःखं दारिद्र्यचर्यादिविजिता नन्दन्ति लोके धनधान्यसंकुलाः ॥ ८ ॥ आरोग्यं सविता तनोतु भवतामिदुर्गमो निर्मलं

भूति भूमिसुतः सुधोशुतनयः प्रजां गृहगौरवम्। काव्यः कामलाग्निलालसमकुलं मन्दो मुदं सर्वदा राहुर्विह्वलं विरोधमननं केतुः कुलस्योनन्तिम् ॥ ९ ॥ राज्यं यादचलं तिथिश्रवणतो वारात्तथायुश्चिरं नक्षत्रं कृतपापं चयहरं योगाः वियोगा-पहाः। सर्वाभीष्टकरं तथैव करणं पञ्चाङ्गमेवं स्फुटं श्रोतव्यं गणकाननात् प्रतिदिनं श्रेयस्करं सिद्धिदम् ॥ १० ॥ अथ विश्वसृजः कमलोद्भवस्य द्वितीयं पराधं श्वेत-वाराहकृत्ये वैवरवतमन्वन्तरेऽष्टाविंशतितमे महायुगे कलिगुप्तस्य १८५५या आदितः शालिवाहनशकारम्भकालपर्यन्तं मितानि सौरवर्षाभ्यतीतानि। ततो वर्तमानवर्ष-वत्सरम्भकालपर्यन्तं पञ्चाधिक एकानविंशतिशतं वाक १०५५ मितानि सौरवर्षाभ्य-तीतानि। अमुं वर्तमानवत्सरं नर्मदाया उत्तरेभागे धातानाम्ना व्यवहरन्ति दक्षिणे-भागे च ईश्वर नाम्ना व्यवहरन्ति। अस्मिन् वर्षे राजा गुरुः। मंत्री गुरुः। पूर्वधान्येशो शनिः। मेषेशो बुधः। पश्चिमधान्येशो शुकः। रसेशो चन्द्रः। संवत्सरफलम्—युद्धकर्मणिरताः पृथ्वीशाः सुखान्नोपतिरकृताभिनविशाः। धूः सुवृष्टिवातः कण पुष्टा धातुनामिन् जनता बहु पुष्टा ॥ अथ राजाफलम्—धेनु पुनर्मति दुग्धयमेतं वर्णनात्फलकणादि नितान्तम्। यशकर्मणि सतामनुरागः पायिव सुगुरो न च रोगः ॥ अन्वीकृत्य—पाथोदरा भूरि द्रिष्टि पाथो धानो कणो वर्जनमुद्दिवात्रो। पृथ्वी पुनर्वात पृथ्वी मंत्री यदा स्यात्सुरराज-मंत्री। अथपूर्वधान्येशफलम्—धान्योपायः कोशहानिर्नृपाणां मन्त्रावृष्टिः स्वाज्ज-यस्तस्कराणाम्। रोगाद्वन्धैश्चाति पीडा जनस्य प्राधान्येशेत्सुतोभास्करस्या। अथमेषेशफलम्—वर्षविदामयेन विकलं नूतलं लिपि काव्य विदगणकबुद्धिरलं। जलवृष्टिः संकलधान्य भूतिः शशिनन्तो यदि पयोदपतिः ॥ अथपश्चिम धान्येशफलम्—क्षिति सुरामख कर्मणि तत्परा बहुलमनुनितान्त कणाधरा। तपु सफलपुष्प समुद्रव चरमधान्य पतियंदि भागवः ॥ अथरसेशफलम्—प्रचुरमैश्वर्यलैलादिकं मखकरं क्षिति देव कदंबकम्। दिशति दुग्धमतीव गवान्तर्तिर्यदिरसाधिपति रजनीपतिः ॥ अथाद्राप्रवेशः—ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे द्वादश्यां २३/१५ परं त्रयोदश्यां तिथी बुधवासरे विषावानक्षत्रे सिद्धिभागे कीलवकरणे अरिमन्दिने मार्तण्ड माण्डलाधोदयात् १६/४८ एतावत्सावयवपटी-मिते काले दिवा रवेराद्राप्रवेशः तवादी—अथतिथिफलम्—विवाकरस्य रौद्रमे प्रवेशने त्रयोदशी तिथिर्यदिस्थिततदा पतेदनर्गलं जलम्। अथवारफलम्—बुधस्यावाररे रौद्रं विष्णुं भातुः प्रयाति चेत् तर्हि ब्राह्मणजातिनां कल्याणाय मितानि च ॥ अथनक्षत्रफलम्—विशाखा यदि चाध्नाक्षं भानोराद्राप्रवेशने। तदा निखिल रोगाणां विनाशो जायतेध्रुवम्। अथयोगफलम्—सिद्धि योगे सहस्रांशो शिवनक्षत्रं यापिनि। कर्मणां हि तदाज्यन्तं सिद्धिः सस्यादिकं बहुः। अथबेलाफलम्—पार्वती रमणिमं दिवा यदा स्याद्विवाकरसमन्वितं तदा। जायते वसुमती कणोनिता तस्करादिकभयं जलात्पता ॥ अस्मिन्वर्षेपुष्कर-नामामेषः नैव कर्मलविवृद्धिर्जायते विविध पातकं वृद्धिः। रोगतो जनकृशाल-मनस्य पुष्करे जलधरे जलमल्पम्। अस्मिन्वर्षे वज्रदंष्ट्रनाशना नागस्तत्फलम्—यय संवत्सरे नागो वज्रदंष्ट्राभिधानकः। तदाम्बुवर्षणं नैव सर्वं सस्यविनाशनम्। अस्मिन्वर्षे रोहिणी नक्षत्रं तटोपतितं तत्फलम्—यदिविधिधिष्ण्यं भवति तदस्थं। बहुजल वृष्टिः धनकृष्ण वृद्धिः ॥

अथ देशपरत्वेन राजादिकफलव्यवस्था—पाञ्चालसौराष्ट्रविदर्भदेशेषु राज-फलम्। गोष्ठीकलिङ्गयोर्मन्त्रिफलम्। गुर्जरयावनयोः संस्थानफलम्। मगधदेशे मेषेशफलम्। कोंकणमालवयोः रसेशफलम्। विष्ण्वादिदक्षिणभागे आर्द्रा प्रवेशफलम्।
अथविशोपकाः—वृष्टिः ११ धान्यम् १५ तृणम् १३ शीतम् १७ उष्णम् ५ वायु १३ वृद्धिः १५ विनाशः १५ विग्रहः ११ क्षुत् ६ तृष्णा ११ निद्रा १३ आलस्यम् ५ उदमः ७ शान्तिः ११ क्रोधः ३ दण्डः ३ भेदः १ मंत्री १३ रसनिष्पत्तिः ७ फलनिष्पत्तिः ११ उत्साहः १ शलमाः १५ शुकाः ११ मूषकाः ७ अतिवृष्टिः ५ अनावृष्टिः ६ स्वचक्रम् १७ परचक्रम् १५ परचक्रनाशः ३ रत्नाति १७ वस्त्राणि ११ वृत्तम् ७ तैलम् १७ दुग्धम् १७ उर्णाविस्त्राणि ११ क्षौमाणि ३ वल्कलम् १५ भूर्जवेत्रम् १६ सुवर्णम् १३ ताम्रम् ७ वंगम् ५ रौप्यम् १७ लौहम् १५ खर्परसूत्रम् ५ पिस्तलम् ९ नागः १३ घोषकम् १७ उग्रप्रकृतिः ९ सौम्यप्रकृतिः १९ पापप्रकृतिः १९ पुण्यप्रकृतिः ५ व्याधिः १३ भेषजम् ७ आचार ७ अनाचाः १७ मरणम् ७ जननम् ९ देशोपद्रवः ११ देशस्वास्थ्यम् १५ चौरभीतिः ५ चौरनाशः १७ अग्नि-भीतिः १९ अग्निनाशः ११ विपभीतिः १५ विषशमः ३ सेवकत्वम् ५ स्वामित्वम् १६ निजधनम् ११ परधनम् १५ धृतम् १५ पुंश्वलीकर्म ११ जारणम् ३ जारण-नाशः ९ मारणम् १३ मारणनाशः १५ स्तम्भनम् १५ स्तम्भननाशः १३ मोहनम् ९ मोहननाशः ३ उच्चाटनम् १३ उच्चाटननाशः ५ वशीकरणम् १३ वशीकर-नाशः ३ वातप्रकृतिः ९ पित्तप्रकृतिः १५ कफप्रकृतिः ३ दन्तज्वलप्रकृतिः ७ सन्निपातः ११ यशः १५ अपयशः १९ गर्वः ५ उग्रता ७ प्रपञ्चः ६ भूतबाधाः ११ भूतनाशः १३ ग्रहदोषः १५ ग्रहदोषनाशः १७ अण्डजः ११ जारजाः ५ स्वेदजाः ६ उद्भिजाः १३ पुण्यम् २ पापम् २८ सर्वनिष्पत्तिः ११ इति विशोपकाः ॥
इतीदं वत्सरफलं वत्सरादितथो शुभम्।
यः श्रुणोति नरो भवत्या स सुखी वत्सरे भवेत् ॥ १ ॥
श्री गणेशाम्बागुरुभ्यो नमः। अथ श्री शुभ संवत् २०४० शके १९०१ अस्मि-न्वर्षे वर्षारभस्य प्रथमदिवसे मे पसंक्रान्तिः। श्रावणशुक्ल २ गुरुवास-रतः भाद्रपदकृष्ण ९ गुरुवासरपर्यन्तं भृगोर्विवासास्त, वाल्यानि। मार्गशीर्षकृष्ण ९ रविवासरतः पौषकृष्ण १० गुरुवासर पर्यन्तं गुरोर्विवासास्तवाल्यानि। मार्गशीर्ष शुक्ल ११ शुकवासरतः पौषशुक्ल ११ शनिवासर-पर्यन्तं धनुर्काः। फाल्गुनशुक्ल १२ बुध-वासरतः वर्षातं यावत्मीनाकाः। अतोनिषिर्द समग्रं विहाय शूद्राः सदापात्रं पुहर्ताः लिखन्तो। शोषाणां विवेचनं सुविधः भुक्नुम् ॥

अथ विवाहसूत्राः

चैत्रशुक्लपक्षे
३ शनी २१/८ उ. रोहिणी भं. शुद्धम्। ४०/४८ उ. भद्राव्यातिः। १०/१२ या. मृ. वा. व्या. विष्टेः पूर्व मृ. वा. परं दिवा सिंहे इ. ५ गोमूलिः। रात्रौ पञ्चैष्टलना-भावः।
४ रवी १/५ या. रोहि. भं. शुद्धम्। ८/१० या. भद्रा व्यातिः। विष्टेः परं पञ्चैष्टलनाभावः १९/५ उ. मृग. भं. राहुकुम्।
५ चन्द्रे १/३५ या. मृग. भं. पूर्व दोष युक्तम्।
१० शुके ३/२८ उ. मघा भं. शुद्धम्। सिंहे इ. ५। गोमूलिः। कुम्भे इ. ५। चन्द्रः।
११ शनी ५/११ उ. उ. फा. भं. सूर्यवेधावसानं वेदु युक्तम्।
१२ रवी ५/१८ या. उ. फा. भं. पूर्व दोषयुक्तम्। २२/१० उ. मृ. वा. व्यातिः।
१३ चन्द्रे ५/१८ या. शुक्ल वा. शुद्धम्। २३/११ या. मृ. वा. व्यातिः।
१४ शमी ५/२३ उ. स्वाती भं. यनि युक्तम्।
१५ बुधे ५/२३ या. स्वाती भं. पूर्व दोष युक्तम्।
चैत्राष्टकृष्णपक्षे
१ गुरो ४/१८ उ. अनु. भं. सूर्य भोमयोविद्धम्।
२ शुके ४/२१ या. अनु. भं. पूर्व दोष युक्तम्। ४/२३ उ. भ. व्यातिः।

३ शनी ५/२३ उ. मूल. भं. केतु युक्तम्।
४ रवी ५/२३ या. मूल. भं. पूर्व दोष युक्तम्।
५ चन्द्रे ५/२३ या. मूल. भं. पूर्व दोष युक्तम्।
६ शमी ५/२३ उ. उ. फा. भं. राहु-विद्धम्। ६/२४ उ. भद्रा व्या.।
७ बुधे ५/२३ या. उ. फा. भं. पूर्व दोष युक्तम्। ७/२४ या. मृ. वा.।
८ रवी ५/२४ उ. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१० शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
११ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१२ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१३ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१४ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१५ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१६ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१७ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१८ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१९ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२० रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२१ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२२ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२३ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२४ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२५ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२६ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२७ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२८ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
२९ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३० शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३१ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३२ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३३ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३४ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३५ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३६ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३७ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३८ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
३९ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४० रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४१ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४२ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४३ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४४ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४५ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४६ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४७ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४८ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
४९ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५० शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५१ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५२ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५३ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५४ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५५ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५६ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५७ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५८ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
५९ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६० रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६१ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६२ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६३ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६४ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६५ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६६ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६७ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६८ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
६९ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७० शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७१ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७२ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७३ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७४ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७५ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७६ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७७ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७८ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
७९ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८० रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८१ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८२ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८३ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८४ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८५ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८६ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८७ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८८ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
८९ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९० शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९१ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९२ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९३ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९४ शमी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९५ बुधे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९६ रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९७ चन्द्रे ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९८ शुके ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
९९ शनी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।
१०० रवी ५/२४ या. उ. फा. भं. शुद्धम्। ८/२४ या. मृ. वा.।

८ शुक्र ११२० या. मघा भं शुद्धम् । पञ्चेष्टलग्नाभावः ।
 १० शनी ११३५ उ. , उ. फा. भं शुद्धम् । दिवा कर्क
 इ. ६ । गोधूलिः । मीने इ. ६ । ७ च. ।
 ११ रवौ ११३० या. उ. फा. भं परं हस्त भं शुद्धम् ।
 दिवा कर्क इ. ६ । २३१३ उ. भ. व्या. । भद्रोपरान्त
 मीने इ. ६ । ७ च. ।
 १२ चन्द्रे १११० या. ह. भं शुद्धम् । पञ्चेष्टलग्नाभावः ।
 १३ भीमे १२५५ या. व्यतीपात व्याप्तिः । व्यतीपातात्
 परं स्वाती भं शनि युतम् ।
 १४ बुधे ११३१ या. स्वाती भं पूर्वदोष युक्तम् ।
 १५ गुरौ १०१८ उ. अनु. भं शुद्धम् । १०१४ या. भद्रा
 व्याप्तिः । २७१२ या. मृ. वा परं गोधूलिः । मीने इ. ६ ।
ज्येष्ठकृष्णपक्षे
 १ शुक्र ११२८ या. अनु. भं शुद्धम् । पञ्चेष्टलग्नाभावः ।
 २ शनी १७१२ उ. मूल केतु युतिः ।
 ३ रवौ २२५३ या. मूल पूर्वदोष । २५१२८ उ. भद्रा ।
 ४ चन्द्रे २२१२३ उ. उ. पा. भं राहु विद्यम् ।
 ५ भीमे २५१२८ या. उ. पा. भं पूर्वदोष युक्तम् ।
 ६ रवौ ३३३५ उ. उ. फा. भं शुद्धम् । दिवा पञ्चेष्ट-
 लग्नाभावः । गोधूलिः । कुम्भे इ. ६ । ६ शु. ।
 मीने ३५ । १ च. ।
 १० चन्द्रे ०५ उ. ३०३२८ या. भद्रा व्याप्तिः । भद्रो-
 परान्त रेवती भं शुद्धम् । गोधूलिः । मीने इ. ६ ।
 ११ भीमे ११३० या. रेवती भं शुद्धम् । पञ्चेष्टलग्नाभावः ।
ज्येष्ठशुक्लपक्षे
 ५ बुधे ३३३० उ. मघा भं शुभम् । गोधूलिः । रा ती
 पञ्चेष्टलग्नाभावः ।
 ६ गुरौ २११३ या. मघा भं शुद्धम् । २३१२८ या. मृ.
 वा. परं कर्क इ. ६ । १ शु. ।
 ७ शुक्र ३५३३ उ. उ. फा. भं शुद्धम् । २२१२८ उ.
 ५ गुरौ ११८ या. भद्रा व्याप्तिः । भद्रोपरान्त मीने इ. ५ ।
 ८ शनी २३१० या. उ. फा. भं शुद्धम् । ३०१२३ या.
 व्य. । परं हस्त भं शुद्धम् । मीने इ. ५ ।
 ९ रवौ २२०० या. हस्त भं शुद्धम् । दिवा कर्क इ. ६ । १ शु.
 १० चन्द्रे ११२८ उ. स्वाती भं शुद्धम् । गोधूलिः ।
 २२०५ उ. भद्रा व्याप्तिः ।
 ११ भीमे २३१३३ या. स्वाती भं शुद्धम् । १२३५ या.
 भ. व्याप्तिः । भद्रोपरान्त पञ्चेष्टलग्नाभावः ।
 १२ बुधे २६०० उ. अनु. भं शुद्धम् । गोधूलिः । मकर इ. ५ ।

१२ गुरो २९१५८ या. अनु. भं शुद्धम् । दिवा सिहे
इ. ६। १२ शु. ।
१४ गुरो ३१४५५ उ. मूलं भं केतुयुतम् ।
१५ शनी ४०३५ या मूलं भं पूर्वदोष युक्तम् ।
आषाढकृष्णपक्षे
२ चन्द्रे ५४१२० या. उ.पा. भं सूर्यवेधावसानं नेन्दु-
भुक्तमशुद्धम् ।
७ शनी २९१४३ उ. उ.भा. भं शुद्धम् । २९१४२ या.
भद्राव्याप्तिः । भद्रोपरान्त गोधूलिः । मकरे इ. ६ ।
८ शु. । मेपे इ. ५।७ श. ८ गु. ।
८ रवी २९१४३ या. उ.भा. भं शुद्धं परं रेवतीं भं शुद्धम् ।
दिवा सिहे इ. ५। गोधूलिः । मकरे इ. ६।८ शु.
८ शु. । मेपे इ. ५।७ श. ८ गु. ।
८ चन्द्रे ३११०० या. रेवतीं भं शुद्धम् । दिवा सिहे.
इ. ७। ८ चं. ।
१२ गुरो ३१४३२ उ. रोहिणीं भं शुद्धम् । गोधूलिः ।
मकरे इ. ५ । ८ शु । अग्रे मासान्तादि दोषः ।
आषाढशुक्लपक्षे
३ बुधे ४७५५५ या. मघा भं शुद्धम् । २०३५ उ.
व्यतीपातः । २९१५३ उ. भद्राव्याप्तिः । व्यतीपात
त्परं भद्राप्राक् दिवा सिहे इ. ५।१ चं १२ सू. बु. ।
५ गुरो ४२१४३ उ. उ.फा. भं शुद्धम् । ३८१४९ उ. मृ.
वा पञ्चैष्टलनाभावश्च ।
६ शुके ३८१४८ उ. उ.फा. भं शुद्धम् । ४११४२ या.
मृ.वा पर हस्ते लनं चिन्त्यम् ।
७ शनी ३६१२२ या. हस्तं भं शुद्धम् । दिवा सिहे इ.
५।२ सू. बु. । गोधूलिः । ३९१० उ. भद्रा व्याप्तिः ।
अतः परं हरिश्चयनत्वात् विवाह मुहूर्त्ता भावः ।
कातिकशुक्लपक्षे
१२ गुरो ५३१२० या. रेवतीं भं भोमविद्धम् ।
१५ रवी ५५१५३ उ. रोहिणीं भं राहुयुतम् ।
मार्गशीर्षकृष्णपक्षे
१ चन्द्रे ५४१२३ या. रोहिणी भं राहु युतं परं मृग. भं
राहु भुक्तं नेन्दुमुक्तमशुभम् । ५०१५० उ.भद्रा व्याप्तिः ।
२ भौमे ५२१३ या. मृग. भं पूर्वदोषयुक्तम् ।
६ शनी ३८१४३ उ. मघा भं शुद्धम् । २६१५ उ. मृ.
वा. व्याप्तिः ।
अतः परं गुरोस्तादिदोषात् धनुरक्तत्वाच्च विवाह
मुहूर्त्ताभावः ।

माघकृष्णपक्षे
२ शुक्ले १५।२५ उ. मघाभं शुद्धम् । गोवृलिः । सिहे
इ. ६।१२ चं. । ४०।९ उ. भद्रा व्याप्तिः ।
३ शनीं ८।३५ या. मघा भं शुद्धम् । ५।५० या. भद्रा
व्याप्तिः । भद्रोपरांत पञ्चेष्टलनाभावः ।
५ रवी २।२० उ. उ.फा. भं शुद्धम् । दिवा पञ्चेष्ट
लनाभावः । गोवृलिः । सिहे इ. ७। धनुषि इ.
६ । ४४।४३ उ. भद्रा व्याप्तिः ।
७ भीमे ५०।४८ उ. स्वाती भं भीमयुतम् ।
८ ध्रुवे ५०।० या. स्वातीभं पूर्वदोषयुक्तम् । २२।४१
या. मृ. वा. व्याप्तिः ।
९ गुरो ५०।४८ उ. अनु. भं शुद्धम् । धनुषि इ. ६ । १२ के।
१० शुक्ले ५३।५ या. अनु. भं शुद्धम् । ६।२२ उ. ३७।८
या भ. व्या. परं पञ्चेष्टलनाभावः ।
११ शनीं ५६।३८ उ. मूलभं शुद्धम् । पञ्चेष्टलनाभावः ।
१२ रवी ६०।० या. मूलभं शुद्धम् । दिवा मीने इ. ५।८
भी० । गोवृलिः । सिहे इ. ६ । धनु. इ. ५ । १ चं. ।
१३ चन्द्रे ५।२८ या. मूलभं शुद्धम् । स्वल्फालः ।
माघशुक्लपक्षे
३ रवी ४१।४८ उ. उ.भाद्र. भं शुद्धम् । ८।२५ उ.
भ. व्याप्तिः ।
४ चन्द्रे ४६।५ या. उ. भाद्र भं शुद्धम् । २।२२३ या.
भद्रा व्याप्तिः परं गोवृलिः । सिहे इ. ५ । १२ चं. ।
५ भीमे ५१।४८ या. रेवतीभं शुद्धम् । दिवा मीने इ.
५ । १ चं. ८ मं. । गोवृलिः । सिहे इ. ५।८ चं. ।
धनुषि इ. ६ । लन्नेशः शुद्धः लन्ने ।
९ शनीं ८।५ उ. रोहि. भं राहु युतं, सूर्यवेधावसानं
नेन्दुमुक्तम् । ८।२२ उ. मृ.वा. ।
१० रवी ८।३० या. रोहि. भं पूर्वदोषयुक्तं परं मृग
भं शुद्धम् । ७।३१ या. मृ.वा., ३१।५५ या. वैवृतिः ।
परं धनुषि इ. ६ । १ शु. उ. चं. ।
११ गुरो ४३।४३ उ. मघाभं सूर्य वेधावसानं नेन्दु
भुक्तमशुभम् ।
फाल्गुनकृष्णपक्षे
१ शुक्ले ४९।१३ या. मघा भं सूर्य वेधावसानं नेन्दु
भुक्तमशुभम् ।
२ शनीं २५।८ उ. उ.फा. भं शुद्धम् । क. सूर्या इ. ५.
धनुषि इ. ७ । १ गु. ।

३ रवी २११३ या. उ.फा. भं शुद्धं परं हस्तं शुद्धम् ।
 ५।११ या. भद्राव्याप्तिः । भद्रोपरान्तं गोधूलिः ।
 कन्यायां इ. ६ । १ चं. । धनुषि इ. ७ । १ गु. ।
 ४ चन्द्रे १५१५ या. हस्तं शुद्धम् । पञ्चेष्टलम्नाभावः ।
 ५ भौमे १५१५ उ. स्वती भं सूर्यविद्धम् । भीम-
 भुजनेन्दुभुजमशुभम् ।
 ६ बुधे ७५१५ या. स्वाती भं पूर्वदोष युक्तम् ।
 ७ गुरौ ७५१३ उ. अनु. भं शुद्धम् । १५१६ उ. मृ. वा.
 व्याप्तिः ।
 १ शनी १११३० उ. मूल भं शुद्धम् । गोधूलिः ।
 कन्यायां इ. ५ । ६ बुधः ।
 ११ चन्द्रे २१५३ उ. उ.पा. भं शुद्धम् । ४७१८ या.
 व्यतीपातः परं धनुषि इ. ८ । १ गु. ।
 १२ भौमे २८१३० या. उ.पा. भं शुद्धम् । दिवा मेघे इ.
 ५। ७ रा. भौ. ।

फाल्गुनशुक्लपक्षे

१ शनी १७११० उ. उ. भा. भं शुद्धम् । ५५१२८ या.
 मृ. वा. व्याप्तिः ।
 २ रवी ६०१० उ. उ. भा. भं शुद्धम् । वृषे इ. ६
 १ राहुः, ७ केतुः, ८ गुरुः ।
 ३ चन्द्रे ५१० या. उ.भा. भं शुद्धं परं रेवती भं शुद्धम् ।
 दिवा वृषे इ. ५ । १ राहुः, ७ भौमः केतुश्च ।
 गोधूलिः । धनुषि इ. ६ । १ गुरुः ।
 ४ भौमे ११४३ या. रेवती भं शुद्धम् । दिवा वृषे इ.
 ५ । १ राहुः, ७ भौमः केतुश्च ।
 ६ शुक्रे २६१३० उ. रोहि. भं राहुयुतम् ।
 ७ शनी २८४४० या. रोहि. भं पूर्वदोष युक्तं परं मृग.
 भं शुद्धम् । २४१२८ उ. ४४१३७ या. भद्रा व्याप्तिः
 परं मकरे इ. ५।१२ गु. ।
 ८ रवी २९१० या. मृग. भं शुद्धम् । दिवा वृषे इ. ५ ।
 १ राहुः, ७ केतुः भीमश्च । अये पञ्चेष्टलम्नाभावः ।
 अतः परं मीनाकांक्षात् विवाहमुहूर्ताभावः ।

अथ उपनयन मुहूर्ताः

चैत्रशुक्लपक्षे

१० शुके ३१२८ या. आश्लेषायाम् स्वलाकालः लग्नाभावश्च
 १२ रवी ५३१८ उ. उ.फा. भं शुद्धम् । सिंह इ. ६
 ५. केतुः ।

वंशाशुक्लपक्षे
२ शुक्रो ५२।१५ या. अनु. भं शुद्धम् । सिंहे इ. ५।१४ केतुः ।
५ चन्द्रे २।१५ या. मूले केतुयुतिः परं उ.पा. भं
३६।२४ या. रो. वा. व्याप्तिः ।
वंशाशुक्लपक्षे
३ रवौ ३३।४८ या. मृग. भं, संक्रान्ति दोषः ।
११ रवौ ६।३२ या. उ.फा. भं शुद्धं परं हस्तं भं शुद्धम्
२३।३ उ. ५।१२८ या. भद्रा व्या. । विष्टेः पूर्व
सिंहे इ. ५। १ चन्द्रे ५ केतुश्च ।
१२ चन्द्रे ८।१० या. हस्तं भं शुद्धं परं चित्रां भं शनि-
युतम् । २२।२ उ.रो.वा. व्याप्तिः पञ्चैष्टुल्लभाभावश्च ।
ज्येष्ठशुक्लपक्षे
३ रवौ २२।५३ या. मूले केतुयुतिः ।
५ बुधे १।२३ या. श्रवणं भं शुद्धम् । पंचैष्टुल्लभाभावः ।
ज्येष्ठशुक्लपक्षे
३ चन्द्रे ४।१२३ या. पुन. भं केतुविद्धम् ।
५ बुधे २३।३० या. आश्लेषां भं संक्रान्तिदोषयुक्तम् ।
१० चन्द्रे २२।८ या. चित्रां भं शनि युतं परं स्वातीं भं
शुद्धम् । लघ्नं चिन्त्यम् ।
आषाढशुक्लपक्षे
२ चन्द्रे ५।२२० या. उ.पा. भं राहुविद्धम् ।
५ गुरौ १।२० उ. स्वतीं भं शुद्धम् । सिंहे इ. ७।५ के
१२ शु. त्याज्यः ।
आषाढशुक्लपक्षे
५ गुरौ ४२।१३ या. पू.षा. भं शुद्धम् । ११।२८
व्या. पा. दोषः परं पञ्चैष्टुल्लभाभावः ।
भाद्रकृष्णपक्षे
२ शुक्रो १४।२३ या. आरति. भं शुद्धम् । मीने इ.
४ श. भं. अशुभौ ।
५ रवौ २।२० या. पू. फा. भं परं उ.फा. भं शुद्धं
मीने इ. ५। ६ चन्द्रे, ८ भं. श. । मिथुने इ.
५ श. भं. ८ सु. ।
भाद्रशुक्लपक्षे
१ शुक्रो २। ८ उ. २६।१२ या. व्रति. भं शनिविद्धं
३ रवौ १९।३ या. पू.षा. भं शुद्धम् । मीने इ. ५। १५
८ श. भं. ।
१० रवौ ८।३० या. रीतिणी भं राहु युतं परं मृग
शुद्धम् । २०।५४ या. देवति. ।

२ रवौ ६॥० या. उ. भा. में शुद्धम् । वृत्ते
 इ. ६। १ रा. ८ गु. । सिंह इ. ५।
 ८ गु. चं ।
 ३ चन्द्रे ५॥० या. उ. भा. में परं रेवती
 में शुद्धम् । वृत्ते इ. ६। १ रा. ८ गु. ।
 सिंह इ. ५। ८ गु. चं ।
 ४ चन्द्रे १०॥५ रा. आश्वीन परं पुन.
 में शुद्धम् । वृत्ते इ. ५। ८ गु. १ रा. ।
 ५ वृत्ते १०॥५ या. पुष्य में केतुनिष्ठम् ।
 अथ चोळ मुहूर्तः
 वैशाखशुक्लपक्षे
 १ रवौ ११॥० या. उ. भा. वैशाख शुक्ल
 में शुद्धम् । ११२ उ. भा. म्या. । सिंह
 पूर्व पञ्चमिहमाभावात् ।
 चैत्रशुक्लपक्षे
 २ वृत्ते ११॥० या. मघा में शुद्धम् ।
 ११२ या. वै. सि. परं वृत्ते इ. ५।
 ३ चन्द्रे १०॥५ या. उ. भा. में परं रेवती-
 में शुद्धम् । ११२ उ. भा. ११२ या.
 ५ म्या. ।
 आषाढशुक्लपक्षे
 ४ वृत्ते ११॥० या. धनिष्ठा में परं शत.
 में शुद्धम् । सिंह इ. ६।
 साधशुक्लपक्षे
 १ वृत्ते ११॥० रा. १६॥५ या. धनिष्ठा में
 केतुनिष्ठम् ।
 २ रवौ ८। ३० उ. मृग. में शुद्धम् ।
 ११२ या. वैपुति ।
 ३ चन्द्रे ११॥० या. मृग. में शुद्धम् ।
 ११२ उ. भा. व्या. । स्वला काले
 पञ्चमिह लम्भाभावः ।
 ४ वृत्ते ११॥५ या. मघा में शुद्धम् । वृत्ते
 इ. ५। ८ गु. ।
 कालगुप्तशुक्लपक्षे
 ५ चन्द्रे ५॥० उ. रेवती में शुद्धम् । मिपुने
 इ. ५।

४ बुधे ६।३३ या. भद्रा व्या.परं पञ्चम्यां १७।३३ या. अश्विनीभं शुद्धम् । मिथुने इ. ५ ।

अथ द्विरागमनमुहूर्त्ताः

चैत्रशुक्लपक्षे

८ बुधे २२।१४ या. भ. व्या. परं पुष्यभं शुद्धम् । कन्यायां पंचेष्टलम्नाभावः ।
१३ चन्द्रे ५।०३८ या. हस्तभं शुद्धम् । १९।१४ उ. भ. व्या. । विष्टेः पूर्व पञ्चेष्टलम्नाभावः ।

वैशाखकृष्णपक्षे

२ शुके ५।२१५ या. अनु. भं भौमविद्धं परं मूलभं केतुयुतम् ।
७ बुधे १६।३३ या. उ.पा. भं राहुविद्धं परं श्रवणभं शुद्धम् । लग्नं चित्तम् ।

८ गुरो २४।५ या. श्रवणं परं ४२।३८ या. धनिष्ठाभं शुद्धम् । पञ्चेष्टलम्नाभावः ।

१२ चन्द्रे ४।१३० या. उ.भा.भं शुद्धम् । पञ्चेष्टलम्नाभावः ।

मार्गशीर्षकृष्णपक्षे

१ चन्द्रे ५।४।२३ या. रोहिणीभं शुद्धम् । वृषे इ. ५ ।
४ गुरो १३।३५ उ. पुन. भं शुद्धम् । वृषे इ. ५ ।
५ शुके ४२।५ या. पुष्यभं केतुविद्धम् ।

फाल्गुनकृष्णपक्षे

७ गुरो ६।२३ उ. अनु. भं शुद्धम् । मीने इ. ५ । ८ श. म. । कन्यायां इ. ६ ।

८ शुके ८।२८ या. अनु. भं शुद्धम् । मीने इ. ५ । ८ श. म. ।
११ चन्द्रे २१।३ उ. उ.पा. भं शुद्धम् । ४७।८ या. व्या. व्याप्तिः परं पञ्चेष्टलम्नाभावः ।

१३ बुधे ११।३३ या. श्रवणभं शुद्धम् । मीने इ. ५ । ८ श. म. ।

फाल्गुनशुक्लपक्षे

३ चन्द्रे ५।० उ. रेवतीभं शुद्धम् । मिथुने इ. ५ ।
४ बुधे १७।४३ या. अश्विनीभं शुद्धम् । ६।५३ या. भ. व्या. परं पञ्चम्यां मिथुने इ. ५ ।

अथ जलाशयारामसुरप्रतिष्ठासुहूर्त्ताः

वैशाखकृष्णपक्षे

२ शुके ५।२।५ या. अनु. भं शुद्धम् । मिथुने इ. ५ । ८ गु. ।

वैशाखशुक्लपक्षे
४ चन्द्रे २९।३८ या. आर्द्रा भं शुद्धम् । ०।५ उ. भद्रा व्याप्तिः ।
६ बुधे २१।२३ या. पुष्यभं शुद्धम् । कर्के इ. ६ । १२ शु. के. ।

११ रवौ १।३० या. उ. फा. भं परं हस्तभं शुद्धम् । कर्के इ. ६ । १२ शु. के. । २३ उ. भद्रा व्याप्तिः ।

१२ चन्द्रे ८।१० या. हस्तभं शुद्धम् । लग्नं चित्तम् ।

ज्येष्ठकृष्णपक्षे

१ शुके १३।८ या. अनु. भं शुद्धम् । कर्के इ. ५।१२ शु. रा. श्व. ।
५ बुधे ४।१।० या. श्रवणभं शुद्धम् । ६।५ या. वै. ति. परं कर्के इ. ७।१२ रा. ।

ज्येष्ठशुक्लपक्षे

८ शनी १८।१५ या. उ.फा. भं शुद्धम् । ३८।२३ या. व्या. ।
१३ गुरो १५।१० या. अनु. भं शुद्धम् । सिंहे इ. ६।१२ शु. ।

आषाढकृष्णपक्षे

५ गुरो १।२० या. धनिष्ठाभं परं शत.भं शुद्धम् । सिंहे इ. ७।१२ शु. ।

आषाढशुक्लपक्षे

६ शुके ३।४।८ या. उ.फा. भं शुद्धम् । कर्के इ. ५।१२ भो. । सिंहे इ. ५।१२ सु. बु. ।

माघकृष्णपक्षे

५ रवौ २।२० उ. उ.फा.भं शुद्धम् । मीने इ. ६ ।

माघशुक्लपक्षे

३ रवौ २१।३ या. उ.फा.भं शुद्धम् । ५।११ उ. भद्रा व्या. परं पञ्चेष्टलम्नाभावः ।

फाल्गुनशुक्लपक्षे

२ रवौ ६।० या. उ.भा.भं शुद्धम् । वृषे इ. ५।१ राहु ८ गु. ।
१ चन्द्रे ५।० या. उ.भा.भं शुद्धम् । पंचेष्टलम्नाभावः ।

४ बुधे १।७।३ या. अश्विनीभं शुद्धम् । ६।५३ या. भ. भद्रा व्या. परं मिथुने इ. ५।१२ रा. ।
८ रवौ १३।३८ या. मृग.भं शुद्धम् । पंचेष्टलम्नाभावः ।

अथ गृहारम्भमुहूर्त्ताः

चैत्रशुक्लपक्षे

८ बुधे १०।३० उ. पुष्यभं शुद्धम् । २२।१४ या. भद्रा व्या. । भद्रोपरान्त वृ.च.शु. सिंहे इ. ५।१२ चं. ।

१५ बुधे १६।२ या. स्वातीभं शुद्धम् । वृ. च. शु. । व. च. शु. । पंचेष्टलम्नाभावः ।

वैशाखकृष्णपक्षे

२ शुके अनु. भं शुद्धम् । ४।५।१ उ.भ.व्या. । वृ. च. शु. । व.च.शु. । विष्टेः पूर्व सिंहे इ. ५ ।

वैशाखशुक्लपक्षे

१२ चन्द्रे ८।१० उ. चित्राभं शुद्धम् । वृ. च. शु. । व. च. शु. । नात्रप्रद्योतना शुद्धिः सिंहे इ. ६।१२ सु. ।

श्रावणकृष्णपक्षे

२ बुधे २।४।४ या. धनिष्ठाभं परं शत.भं शुद्धम् । वृ. च. शु. । व. च.शु. । व.चं.शु. । लग्नं चित्तम् । ४।१० उ. भद्रा व्या. ।

३ गुरो १६।१० या. भद्रा व्या. परं शत.भं शुभम् । वृ. च. शु. । लग्नं चित्तम् ।

फाल्गुनकृष्णपक्षे

२ शनी २८।८ उ. उ.फा.भं शुद्धम् । वृ. च. शु. । व. च. शु. । कन्यायां इ. ५।१२ चं. ।

४ चन्द्रे २३।२० उ. चित्राभं शुद्धम् । वृ.च.शु. । व. च. शु. कन्यायां इ. ५ ।

अथ गृहप्रवेश सुहूर्त्ताः ।

वैशाखकृष्णपक्षे

१२ चन्द्रे ४।१० या. उ. भा. भं शुद्धम् । क.च.शु. । सिंहे इ. ५।८ चं. ।

वैशाखशुक्लपक्षे

१० शनी ११।३५ उ. उ.फा.भं शुद्धम् । क. च. शु. । सिंहे इ. ६ ।

१२ चन्द्रे ८।१० उ. चित्राभं शुद्धम् । क. च. शु. । सिंहे इ. ६ ।

ज्येष्ठकृष्णपक्षे

१० चन्द्रे ०।५ उ. ३।०३८ या. भ. व्या. परं रेवती शुद्धम् । क. च. शु. । लग्नं चित्तम् ।

ज्येष्ठशुक्लपक्षे

१० चन्द्रे २२।८ या. चित्राभं परं स्वातीभं शुद्धम् । ४२।४५ उ. भ. व्या. । क.च.शु. । विष्टेः पूर्व सिं. इ. ७।१२ शु. ।

१३ गुरो १५।१० या. अनु. भं शुद्धम् । क. च. शु. । सिंहे इ. ७।१२ शु. ।

फाल्गुनकृष्णपक्षे

६ शुके २६।३० उ. रोहिणीभं राहु विद्धं मात्र क. च. शु. ।

अथ जीर्णगृहेऽग्न्यादिभयाज्ञवेऽपि ।

ज्येष्ठकृष्णपक्षे

६ गुरो ५।१३० या. धनि.भं परं शत.भं शुद्धम् । १५।३० उ. ४।८।२८ या. भ.व्या. । नात्र के.च.शु. ।

७ शुके ५।८।१० या. शत.भं शुद्धम् । १५।५३ या. वै. । नात्र क. च. शु. ।

श्रावणकृष्णपक्षे

२ बुधे २।४।४ या. धनिष्ठाभं परं शत.भं शुद्धम् । नात्र क. च. शु. ।

३ गुरो १६।५० या. शत.भं शुद्धम् । नात्र क.च.शु. ।

१० गुरो ५।०।३८ या. रोहिणीभं शुद्धम् । २०।१३ या. भ. व्या. । क.च.शु. । कुम्भे इ. ५ ।

श्रावणशुक्लपक्षे

३ गुरो ५।१० उ. उ.फा.भं शुद्धम् । नात्र क. च. शु. ।

५ शनी ५।३० या. चित्राभं परं स्वातीभं शुद्धम् । क. च. शु. सिंहे इ. ५।१२ सु.मं. । कुम्भे इ. ६ ।

फाल्गुनशुक्लपक्षे

६ गुरो १०।२५ उ. उ.पा.भं राहु विद्धम् ।

११ बुधे ४।४।३ या. उ.भा.भं शुद्धम् । ५।३५ या. भ. व्या. । क. च. शु. । वृषे इ. ५ ।

मार्गशीर्षकृष्णपक्षे

११ बुधे २५।१३ उ. चित्राभं शुद्धम् । क. च. शु. । पंचेष्टलम्नाभावः ।

१२ गुरो २३।३ या. चित्राभं परं स्वातीभं शुद्धम् । पंचेष्टलम्नाभावः ।

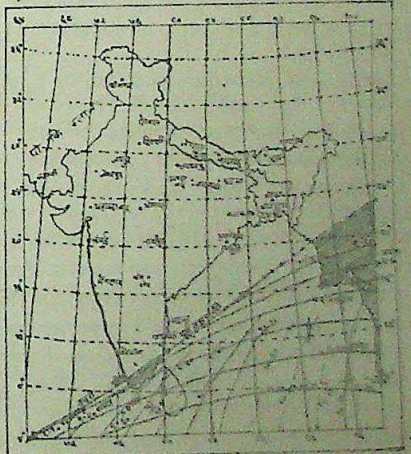
मार्गशीर्षशुक्लपक्षे

६ शनी धनिष्ठाभं शुद्धम् । क.च.शु. । पंचेष्टलम्नाभावः ।
१० गुरो १५।४५ या. रेवतीभं शुद्धम् । क. च. शु. । पंचेष्टलम्नाभावः ।

श्री शुभ संवत् २०४० शके १६०५ ई० सन् १९८३ में ग्रहणों का विवरण ।
१. ज्येष्ठ कृष्ण ३० (अमा) शनिवार, दिनांक ११ जून १९८३ ई० को पूर्ण सूर्य ग्रहण भारत के दक्षिण भाग में दृश्य होगा । इसके अनतिरिक्त वह श्रीलङ्का, अण्डमन दीपसमूह, ब्रह्मदेश के द. की भाग, चीन, इण्डोनेशिया आदि देशों में दृश्य होगा ।

२. ज्येष्ठ शुक्ल १५ (पूर्णिमा) शनिवार, दिनांक १५ जून १९८३ ई. खण्ड चन्द्रग्रहण भारत में दृश्य नहीं होगा ।

३. मार्गशीर्ष कृष्ण ३० (अमा) रविवार, दिनांक ४ दिस. १९८३ ई. को कर्कश सूर्यग्रहण । भारत में दृश्य नहीं होगा ।

भारत के दक्षिण भाग में दृश्य होने वाले सूर्यग्रहण का विवरण

नोट:- सूर्य विम्ब के आसत को १ अङ्ग मानकर अनुपातित मानकर नीचे दिये हैं ।

ग्रहण का स्थान	ग्रहण का स्थान	ग्रहण का स्थान	ग्रहण का स्थान	ग्रहण का स्थान
नगर	स्टेट	टा. घं. मि.	स्टेट	टा. घं. मि.
कन्याकुमारी	८-४६'३	१-४'३	१-४'३	१-४'३
करैकल	१-४'३	१-४'३	१-४'३	१-४'३
मदुरै	१-४'३	१-४'३	१-४'३	१-४'३
नागापट्टनम्	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३
पोट्टोय्यर	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३
रामेश्वरम्	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३
तिरुनेल्वेली	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३
त्रिनेत्रम्	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३
वृत्तीकारीन	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३
कोलम्बो	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३
रंगून	८-४४'८	१-४'३	१-४'३	१-४'३

तथा काशी का चर सिद्धकर दोनों का योग करना चाहिये । क्योंकि, एक क्षितिज उमण्डल के नीचे तथा दूसरा उसके ऊपर होने से यहाँ चरयोग किया जाता है । अब चरयोग के घनर्ण का नियम इस प्रकार है:-
उत्तरक्रान्ति में काशी का क्षितिज इष्टनगर के क्षितिज के नीचे होने से चरयोग ऋण होता है और दक्षिण क्रान्ति में काशी का क्षितिज इष्टनगर के क्षितिज के ऊपर होने से चरयोग धन होता है । काशी से इष्टनगर पूर्व हो तो फलघटी साधनार्थ देशान्तर को घन और पश्चिम हो तो ऋण समझना चाहिये और देशान्तर में चरयोग का संस्कार करने से फलघटी होती है । इस फलघटी का हृकसिद्ध पञ्चाङ्गस्य तिथ्यादौ घटी में संस्कार करने से इष्टनगर की तिथ्यादौ घटी सिद्ध होती है । दक्षिणाक्षा देशों में दिनांश साधन के लिये उत्तर क्रान्ति में इष्टनगर का चर ऋण तथा दक्षिण क्रान्ति में धन होता है । अतः इष्टनगर का दिनांश=१५ घटी ± चर वेधालय से निश्चित देशान्तर पर रहनेवाले किसी प्रदेश के अथवा विशेष को स्टैण्डर्ड देश मानकर उस देश के मध्यमकाल को उस सम्पूर्ण प्रदेश के लिये प्रचलित स्टैण्डर्ड काल माना जाता है । अतः तत्पददेशीय स्टैण्डर्ड काल भिन्न-भिन्न होते हैं । इन स्टैण्डर्ड कालों को इष्टनगर के स्पष्ट काल में परिणत करने का यह नियम है:-स्टैण्डर्ड देशीय रेखांश और इष्टनगर के रेखांश इनका अन्तर स्टैण्डर्ड देश से इष्टनगर का देशान्तर होता है । इस देशान्तर की स्टैण्डर्ड काल में यदि स्टैण्डर्ड देश इष्टनगर से पूर्व हो तो धन तथा पश्चिम हो तो ऋण करने से वह स्टैण्डर्ड काल एष्टनगर के मध्यमकाल में परिणत होता है । इस मध्यमकाल में काल समीकरण का संस्कार करने से वह इष्टनगर के स्पष्टकाल में परिवर्तित होगा । पूर्व साधित दिनांश को द्विगुणकर उसमें पाँच का भाग देने से वह इष्टनगर का स्पष्ट सूर्यास्तकाल होगा । इस सूर्यास्तकाल को १२ घण्टे में घटाने से स्पष्ट सूर्योदयकाल होगा । यदि इष्टनगर का स्टैण्डर्ड सूर्योदय जानना हो तो इस स्पष्ट सूर्योदयकाल में काल समीकरण का निपटीत संस्कार करने से यह स्पष्ट सूर्योदयकाल का मध्यमकाल होगा । इस मध्यमकाल में इष्टनगर से इष्टनगर के स्टैण्डर्ड देश का जो देशान्तर होगा उसको, यदि इष्टनगर इष्टनगर के स्टैण्डर्ड देश से पूर्व होगा तो ऋण और पश्चिम होगा तो धन करने से वह इष्टनगर का स्टैण्डर्ड सूर्योदयकाल होगा । इस स्टैण्डर्ड सूर्योदयकाल का और जन्मेष्ट स्टैण्डर्डकाल का जो अन्तर होगा अथवा पूर्वसाधित स्पष्ट सूर्योदयकाल और जन्मेष्ट स्पष्टकाल का जो अन्तर होगा वही होरादि सूर्योदयादिष्टकाल होगा । इष्टकालिक स्पष्टसूर्य साधनार्थ, सर्वत्र फलघटी तुल्य ही क्षितिजान्तर होने से पूर्व साधित फलघटी में इष्टनगर के सूर्योदय से जो जन्मेष्टकाल होगा उसको जोड़कर योगफल तुल्य चानानाङ्क से गुणित रवि गति को हृकसिद्ध पञ्चाङ्गस्य औदयिक स्पष्ट सूर्य में, यदि इष्टनगर काशी से पश्चिम हो तो धन और पूर्व हो तो ऋण करने से इष्टनगर में इष्टकालिक सूर्य होगा । जिस तरह वेधालय के निशाय कालीन ग्रह ही वेधालय से भारतवर्षीय स्टैण्डर्ड देश के अन्तरानुत्पत्तिकाल के हृकसिद्ध पञ्चाङ्गस्य ग्रह होती हैं उसी तरह वेधालय से भारतवर्षातिरिक्त किसी देश के स्टैण्डर्ड देशीय देशान्तर तुल्यकाल के हृकसिद्ध पञ्चाङ्गस्य ग्रह होगे ग्रह स्पष्ट है । अतः वेधालय भारतवर्षातिरिक्त किसी स्टैण्डर्ड देश का देशान्तरकाल और जन्म का स्टैण्डर्डकाल इन दोनों के अन्तर ।

गणितज्ञ पर्सिवल लवेल महाशय को हर्शल ग्रह के गति में विसंवाद का अनुभव होने से उनकी विश्वास हुआ कि नेपच्यून ग्रह के बाद कोई ग्रह है जिसका प्रभाव हर्शल की गति पर होता है। अतः उन्होंने अपने जीवन काल में इस ग्रह के खोज में जो प्रयत्न किये उनके परिणाम स्वरूप लवेल वैध-शाला के गणितज्ञ सी० डब्ल्यू टॉम्बू महाशय ने दिनांक २३ जनवरी सन् १९३० ई० की आकाश की आर्द्रा नक्षत्र प्रदेश में इस ग्रह का पता लगाया। यह सूर्य के चारों ओर ऐसे दीर्घवृत्त में भ्रमण करता है जिसका वृहदक्ष ७९ और लघुवृत्त तीन प्रतिशत छोटा है। इस ग्रह की कक्षा का चरातल कान्तिवृत्त के परातल से १७ अंश का कोण बनाता है और अन्तरिक्ष में इस ग्रह के स्पर्श मार्ग का कान्तिवृत्त के साथ प्रथम संपात आर्द्रा नक्षत्र प्रदेश के समीप तथा द्वितीय संपात उत्तराषाढा नक्षत्र प्रदेश के समीप होता है। इस ग्रह का पता लगने के समय यह अपने प्रथम सप्पत के समीप या सूर्य की प्रदक्षिणा करने में इस ग्रह को २४८ वर्ष का समय अपेक्षित रहता है। एवं सूर्य की उष्णत इस ग्रह पर इतनी कम पहुँचती है जिससे इस ग्रह का तापमान २०० सेल्सियस नीचे रहता है। सूर्य का पृथ्वी से जो अन्तर, उसका ३९५ गुना अन्तर सूर्य से पड़ता है।

प्रातः स्टैण्डर्ड टाइम घं ५ मि. २९.४ के समय के प्लेटो ग्रह के स्पष्ट निरूपण भोगांश आठ-आठ दिन के अन्तर से नीचे लिखे गये हैं। सन् १९८३-८४ ई०

तारीख	रा. अं. क. वि.	तारीख	रा. अं. क. वि.	तारीख	रा. अं. क. वि.	तारीख	रा. अं. क. वि.
अ. १४	६ ४२० ५३	जुलाई २६	६ ४११ ७	नवम्बर ७	६ ४२५ १८	फरवरी ७	६ ८०७ ३८
" २१	६ ४२६ १६	अगस्त ३	६ ४१७ २१	" १५	६ ४३३ ५६	" २५	६ ८२२ ७८
" २१	६ ४१४ ३३	" १६	६ ४१५ ३०	" २३	६ ७१५ ८	मार्च १	६ ८१६ ११
मई ७	६ ४३१	" २०	६ ४३५ ५५	दिसम्बर १	६ ७१८ १८	" १२	६ ८७३ २८
" १५	६ ४४० १३	" २७	६ ४४३ ३०	" ६	६ ७३३ १८	" २०	६ ७५७ २६
" २३	६ ४३३ ०	सितम्बर ४	६ ४११ २०	" १७	६ ७४८ ५५	" २८	६ ७४५ ५५
" २३	६ ४२८ ६	" १२	६ ४१६ २०	" २५	६ ८०३ ३	अप्रैल ५	६ ७३३ २८
जून ८	६ ४१० ४६	" २०	६ ४३२ ४७	जन. ८ १	६ ८०३ ५५		
" १६	६ ४११ १२	" २८	६ ४५० १७	" ८	६ ८१७ २२		
" १४	६ ४१६ ६	अक्टू. ६	६ ४८८ ३८	" १६	६ ८२४ ०	वक माग का.	६ ८०७ ३८
जुलाई २	६ ८०३	" १४	६ ४५८ ३५	" २४	६ ८२६ २६	जुलाई ७	सा. नि.
" १०	६ ४५४ ५५	" २२	६ ४५४ ५१	फरवरी १	६ ८३० ७	फर. ४ ४	व. दि.
" १८	६ ७२१	" ३०	६ ४६१ १	" ८	६ ८३० ७		

तुल्यकाल को चालन मानकर उससे गुणित हस्तसिद्ध पञ्चाङ्गस्य भीमादिग्रहस्य को भीमादि ग्रह में यदि ग्रह वही होगा तो ऋण औ मार्गां होगा तो धन करने से वह इष्टनगर का हस्तसिद्ध ग्रह होगा ।
लग्न साधन के क्रिये, इष्टनगर की पलभा से चरणण्ड लाकर उनको कम से मेपादि तीन राशियों के लङ्घादियों में धन तथा कर्कादि राशियों के लङ्घादियों में विपरीत क्रम से ऋण करने से इष्टनगर के मेपादि ६ राशियों के उदयमान होंगे यही व्युत्क्रम से जुलादि ६ राशियों के उदयमान होते हैं ।
दक्षिणाकांक्ष के नगर में इस प्रकार सिद्ध क्रिये गये स्वदेशीय राशुदय मानों से लग्न साधन करना चाहिये ।

[illegible]

राशयः	जे.	वृ.	मि.	क.	सि.	कं.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	म.
घट्यः	४	५	५	५	४	४	४	५	५	५	४	

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	ति.	कं.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	र.
सं. घा.	४	८	१२	५	६	१	६	१०	७	११	२	

भा. घा.	५	६	१	६	१०	२	७	४	८	१२	३
बु. घा.	२	६	१०	३	७	११	४	८	५	६	१२

सु. घा.	७	१०	३	८	१२	४	६	१	१०	२	५	१
श. घा.	३	७	११	४	८	१२	५	६	६	१०	१	१

क. घा. द ७	१०	१	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
मा. घा. का. गा.	पा.	मा.	जा.	सं.	के.	ज्ये.	वा.	आ.	भा.	अ.	इ.	उ.
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

धातः	११	१५	१२	१२	१३	१५	१४	११	१३	१४	१३	१३
क. घा.	स.	अ.	चं.	व.	श.	स.	गु.	श.	गु.	मं.	गु.	मं.

यो.घा.	वि.	श.	प.	५.	प्रो.	गु.	गु.	नं.	वे.	गं.	व्या.
ल.घा.	१	२	४	७	१०	१२	६	८	९	११	३

घा.घा.	पि.वा.	स.क.	वि.शा.	स.क.	पि.वा.	स.क.
ब.घा.	क्ष.क्षे.	श.वि.	क्ष.क्षे.	श.वि.	क्ष.क्षे.	श.वि.

संज्ञा	कू.	लो.	कु.	सी.	कु.	सी.	कु.	सी.	कु.	सी.	कु.	सी.	कु.	सी.
संज्ञा	य.	स्थि.	हि.	य.	स्थि.	हि.	य.	स्थि.	हि.	य.	स्थि.	हि.	य.	स्थि.

[illegible]

	म	पार	यः	रः	पा:	ण	सं	भे:	म	पार	यः	:	:	नि	सं	३	१.	३
--	---	-----	----	----	-----	---	----	-----	---	-----	----	---	---	----	----	---	----	---

२१	१६	७	७	९	१२	५	६	१२	३	७२	५०	५४	१	५	८	१२	३	१५	१२	२१	७२
२५	२१	५	७	९	१२	७	१५	१५	२१	१२	७	५	७	८	१२	५	२१	६	१५	७२	

3325	3	4	4	8	2	20	6	4	3325	3	4	4	8	2	20	6	4
3326	3	4	4	8	2	20	3	26	3326	3	4	4	8	2	20	3	26

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

[illegible][illegible]

22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

[illegible]

4458	0	0	5	0	4	0	4	0	50	0402	0	0	2	22	2	5	24	25	20
4459	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0402	0	0	2	22	2	5	24	25	20

2042	0	4	2	22	4	22	22	00	02	2	0	2	2	22	22	22	22
2043	2	0	2	2	2	22	22	22	00	02	0	0	2	22	22	22	22

_____

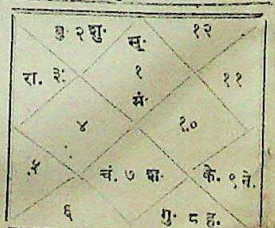

दि. मा. व. प.	ति. वा. व. प.	हं. टा. वं. मि.	न. व. प.	हं. टा. वं. मि.	यो. व. प.	हं. टा. वं. मि.	क. व. प.	व. प.	योगः	रा. अ. व. प.	का. प.	चक्रः	हं. टा. वं. मि.	न. व. प.	हं. टा. वं. मि.	सु. व. प.	सु. अ. व. प.	र. व. प.	म. व. प.	साम्या. का. वं. मि. ते.	श्रीशुभ संवत् २०४० शके १९०५ चैत्र शुक्ल पक्षः
३१२७	१ शु. १८	५ दि. १२५३	अ. २३२०	दि. २५०	वि. २२१५	दि. २३३	४८	५०	मानस	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१३१	२ शु. १६	८	२३२५	२३३	२४०	२३३	४८	५०	मुद्गर	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१३४	३ शु. १२	३३	२३३८	२३४	२४०	२३३	४८	५०	केतु	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१३८	४ शु. ८	८८	२३४०	२३५	२४०	२३३	४८	५०	घाता	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१४१	५ चं. १४	३३	२३४३	२३६	२४०	२३३	४८	५०	आनन्द	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१४४	६ म. ५४	५०	२३४८	२३७	२४०	२३३	४८	५०	चर	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१४८	७ म. ५४	५०	२३४८	२३७	२४०	२३३	४८	५०	गद	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१५१	८ शु. ४९	२३	२३५३	२३८	२४०	२३३	४८	५०	गुप्त	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१५४	९ शु. ४८	३३	२३५८	२३९	२४०	२३३	४८	५०	मृगश्रु	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१५८	१० शु. ३३	३३	२३६३	२४०	२४०	२३३	४८	५०	मित्र	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१६१	११ शु. ३३	५३	२३६८	२४१	२४०	२३३	४८	५०	वज्र	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१६४	१२ शु. २३	१०	२३७३	२४२	२४०	२३३	४८	५०	ध्वज	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८
३१६८	१३ शु. २३	१०	२३७३	२४२	२४०	२३३	४८	५०	ध्वज	२४१५	३१	२०	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८	७२५	५३९	६१८

प्रातः स्टैं. टा. वं. ५ मि. २९ कालिकाः स्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तरं गतिः ॥

ति. वा. व. प.	रा. अं. क. वि.	मं. क. वि.	उ. क. वि.	गु. क. वि.	शु. क. वि.	का. क. वि.	रा. क. वि.	हृत्तल. क. वि.	नेपच्युत. क. वि.
१ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
२ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
३ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
४ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
५ चं.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
६ म.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
७ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
८ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
९ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
१० शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
११ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
१२ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
१३ चं.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
१४ म.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५
१५ शु.	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५	० १२ ३५

चैत्र शुक्ल ८ बुधे अयनांशः २३३७०

गुरुः पूर्वस्याम् ॥ दैनिक लग्नसारिणी (स्टैंडर्ड टाइम) ॥ शुक्रः पश्चिमाम् ।

मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.	मि.
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०
५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०
६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०
७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०
८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०
९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००

चैत्र शुक्ल प्रतिपदि वत्सरारम्भः । श्रीशुभ संवत् २०४० शके १९०५ चैत्र शुक्ल पक्षः

विषुवोत्तरदिनम् । रजव ७ । हि. तम् १९०१ ।
 वत्सरारम्भः । वासन्तवरात्रारम्भः ।
 स्वायम् । पञ्चमिनी । अश्विनी । अश्विनी ।
 योगः २३२० या । अश्विनी । अश्विनी ।
 म. ५४५५ (रा. ३३००) उ । अश्विनी । अश्विनी ।
 म. २३१४ (रा. २३२०) या । अश्विनी । अश्विनी ।
 राश्वि वंशाखः । कृत्तिकासुधुः ५१ । श्री रामनवमी व्रतं सर्वेषाम् ।
 म. ५४५५ (रा. ३३००) उ । अश्विनी । अश्विनी ।
 सर्वोत्सवः । प्रदोष १२ व्रतम् । अश्विनी । अश्विनी ।
 वृषेभुधः १०१२ । अश्विनी । अश्विनी ।
 अश्विनी । अश्विनी । अश्विनी ।
 अश्विनी । अश्विनी । अश्विनी ।

[illegible]

प्रातः स्टॅ. टा. घं. ५ मि. २६ कालिकाः-स्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तरं गतिः ॥

ति. बा.	चन्द्रः रा. अं. क. वि.	मं. रा. अं. क. वि.	उ. रा. अं. क. वि.	गु. रा. अं. क. वि.	शु. रा. अं. क. वि.	घा. रा. अं. क. वि.	रा. रा. अं. क. वि.	हृणल रा. अं. क. वि.	नेपच्यु रा. अं. क. वि.
१ शु	१ ० २२ २०	१ ३ ३६ २०	० २ ७ ३४ ५५	७ १४ ७ २० २१	२ १० २ १ ३ ३	६ ५ ५ ६ ५ २	२ ३ १ ५ ५	७ १४ ८ ३ २	८ ५ १० ५
२ रा	१ १४ ३ २ ५ ६	१ ४ १ २ २	० २ ६ ५ ८ ५ ३	७ १४ २० १ ६	२ ११ २ २ ८ ६	६ ५ ५ २ ४ ९	२ ३ १ ५ २	७ १४ ६ १०	८ ५ ८ ५ ३
३ र	१ २ ८ ४ ८	१ ५ १ ४ १	० २ ६ २ ३ २ ४	७ १४ ३ ७	२ १२ ३ ४ ५०	६ ५ ४ ८ ५ ४	२ ३ ८ ४ १	७ १४ ३ ४ ७	८ ५ ७ ३ ६
४ जं.	२ १ ३ १ १ ३ ९	१ ५ ४ ४ १ ७	० २ ५ ४ ६ २	७ १ ३ ५ ५ ५ ५	२ १ ३ ४ १ २ २	६ ५ ४ ८ ५ ४	२ ३ ५ ४ १	७ १४ १ २ ३	८ ५ ५ २ ३
५ मं.	२ २ ७ २ ४ २०	१ ६ २ ६ ४ ९	० २ ५ १ ६ २ ४	७ १ ३ ४ ८ ३ ७	२ १ ४ ४ ७ ४ ४	६ ५ ४ १ १	२ ३ २ २ ०	७ १ ३ ५ ८ ५ ९	८ ५ ६ ४ ७
६ उ	३ १ १ २ ३ ४ १	१ ७ १ १ ९	० २ ४ ४ ५ ५ ६	७ १ ३ ४ १ १ ७	२ १ ५ ५ ३ ५ ४	६ ५ ३ ७ १ २	२ ३ ५ ६	७ १ ३ ५ ६ ३ ५	८ ५ ३ ३ ०
७ गु	३ २ ५ ८ ५ १	१ ७ ५ १ ४ ६	० २ ४ १ ८ १ ७	७ १ ३ ३ ३ ५ ३	२ १ ६ ५ ६ ५ २	६ ५ ३ ३ २ ६	२ ३ ५ ५ ८	७ १ ३ ५ ४ ८	८ ५ २ ३ ०
८ घृ	४ १ ० ७ ६ ६	१ ८ ३ ४ १०	० २ ३ ५ ३ ४ ३	७ १ ३ २ ६ २ ६	२ १ ८ ५ ३ ८	६ ५ २ ६ ४ ४	२ ३ ५ २ ८	७ १ ३ ५ १ ४ २	८ ५ १ १ १
९ ञ	४ १ ० ८ १	१ ९ १ ६ ३०	० २ ३ ३ २ ४०	७ १ ३ १ १ ५ ८	२ १ ६ १ १ २ ४	६ ५ २ ६ ६	२ २ ४ ३ ७	७ १ ३ ४ ६ १ ५	८ ४ ५ ९ ५०
१० ण	५ १ ४ ५ ९	१ ९ ५ ८ ८	० २ ३ १ ५ २ ४	७ १ ३ १ १ १ ६	२ २० १ ६ ३ ३	६ ५ २ ७ ३ १	२ २ ४ ३ २ ६	७ १ ३ ४ ६ ४ ७	८ ४ ५ ८ २ ८
११ तं	५ २ १ ३ ८ ५०	१ १० ४ १ २	० २ ३ २ १ १ १	७ १ ३ ३ ४ ३	२ २ १ २ १ ४ १	६ ५ १ ९ ०	२ २ ३ १ ५	७ १ ३ ४ ४ १ ९	८ ४ ५ ७ ६
१२ मं	६ ५ ५ १ १	१ ११ २ १ ४	० २ २ ५ १ ३ १	७ १ २ ५ ६ २	२ २ २ २ ३ ५	६ ५ १ ५ ३ ४	२ २ ४० ४	७ १ ३ ४ १ ५ १	८ ४ ५ ५ ४ १
१३ उ	६ १ ८ १ ५ ७	१ १२ ५ २ २	० २ २ ४ ८ ३ ६	७ १ २ ४ ८ ४ २	२ २ ३ ३ १ १ ६	६ ५ १ २ १ १	२ २ ३ ६ ५ ४	७ १ ३ ३ ६ २ २	८ ४ ५ ४ १ ७
१४ गु	७ १ १ ९ २०	१ १२ ४० २ ७	० २ २ ४ ८ २ ५	७ १ २ ४ १ ५	२ २ ४ ३ ५ ४ २	६ ५ ८ ५ ३	२ २ ३ ३ ४ ३	७ १ ३ ३ ६ ५ ३	८ ४ ५ २ ५ १

गुरुः पर्वस्याम

रा.	१ शु.	२ रा.	३ र.	रा.	४ चं.	५ म.	६ वृ.	७ गृ.	८ शु.	१० ना.	११ र.	१२ चं.	१३ मे.	१४ वृ.	१५ गृ.
मे.	५ २६	५ २२	५ १८	वृ.	७ १४	७ ६	७ २	८ ५८	८ ५३	८ ५४	८ ५५	८ ५६	८ ५७	८ ५८	८ ५९
गृ.	७ २२	७ १८	७ १४	मि.	९ २४	९ २०	९ १६	१० १२	१० ११	१० १०	१० १०	१० १०	१० १०	१० १०	१० १०
मि.	९ ३६	९ ३२	९ २८	क.	११ ४२	११ ३८	११ ३४	११ ३०	११ २५	११ २२	११ १८	११ १४	११ १०	११ ०६	११ ०२
क.	११ ५४	११ ५०	११ ४६	मि.	१५ ४८	१५ ४४	१५ ४०	१५ ३६	१५ ३२	१५ २८	१५ २४	१५ २०	१५ १६	१५ १२	१५ ०८
मि.	२ ६	२ ५	२ १	क.	४ १०	४ ०६	४ ०२	४ ५८	४ ५४	४ ५०	४ ५६	४ ५२	४ ५८	४ ५४	४ ५०
कं.	४ २२	४ १८	४ १४	गृ.	६ २७	६ २३	६ १९	६ १५	६ १०	६ ०६	६ ०२	५ ५८	५ ५४	५ ५०	५ ४६
रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.	रा.
गृ.	६ ३६	६ ३२	६ २८	वृ.	८ ४५	८ ४१	८ ३७	८ ३३	८ २८	८ २४	८ २०	८ १६	८ १२	८ ०८	८ ०४
वृ.	८ ५७	८ ५३	८ ४९	म.	१० ५१	१० ४७	१० ४३	१० ३९	१० ३५	१० ३१	१० २७	१० २३	१० १९	१० १५	१० ११
म.	११ ४६	११ ४२	११ ३८	कं.	२ ८	२ ४	२ ०	२ ५६	२ ५२	२ ४८	२ ४४	२ ४०	२ ३६	२ ३२	२ २८
कं.	२ २०	२ १६	२ १२	मि.	४ १०	४ ०६	४ ०२	४ ५८	४ ५४	४ ५०	४ ५६	४ ५२	४ ५८	४ ५४	४ ५०
मी.	४ ४८	४ ४४	४ ४०	मे.	५ ४१	५ ३७	५ ३३	५ २९	५ २५	५ २१	५ १७	५ १३	५ ०९	५ ०५	५ ०१

२५ जुलाई से ८ अगस्त १९८२ ई० तक
दक्षिणायनम् । उत्तर गोलः । वर्षातुः ॥ F ॥

[illegible]

प्रातः स्टॅ. टा. घं. ५ मि. २९ कालिकाः स्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तरं गतिः ॥

वि. वा.	चन्द्र	रा. अं. क. वि.	मं.	रा. अं. क. वि.	गु.	रा. अं. क. वि.	गु.	रा. अं. क. वि.	गु.	रा. अं. क. वि.	घा.	रा. अं. क. वि.	रा.	रा. अं. क. वि.	हवल्	रा. अं. क. वि.	नेप्लु	रा. अं. क. वि.
१ चं.	१ ८ ७६	२२३ ३३	६	२२३ ५३ ५२	७	७२८ २६	४ १४ ८ ४१	६	४ ३३ ४	१२१ २२ ५४	७ ११ ३७	१	३२१ २२					
१ मं.	१ १६ ५८	२२४ १० ३४	३	२२४ ४० १२	७	७२८ ४५	४ १४ २८ ४	६	४ ३५ २४	१२१ १६ ४३	७ ११ ३६ १०	८	३२० ६					
१ बु.	१ १४ ४३	२२४ ५० १	३	२२४ २४ ४४	७	७२८ १४	४ १४ ५४ ३५	६	४ ३७ ४८	१२१ १६ ३२	७ ११ ३५ १४	८	३१८ ५४					
१ गु.	१ १३ ४२	२२४ २२ २५	३	२२४ ७ ३८	७	७२८ ५६	४ १५ ११ २६	६	४ ४० ११	१२१ १३ २२	७ ११ ३४ २१	८	३१८ ५०					
४ घु.	१ १२ ३९ १५	२२६ ८ ७४	४	० ४८ ३३	७	७२६ ५६	४ १५ १५ ४१	६	४ ४२ ५०	१२१ १० ११	७ ११ ३३ ३१	८	३१६ २८					
५ घा.	१ १ ७२ ४०	२२६ ४८ ७	४	२ २८ ५	७	७२६ ४८	४ १५ २६ २८	६	४ ४४ ३६	१२१ ७ ५०	७ ११ ३२ ४३	८	३१४ १५					
६ रा.	१ १ १९ ५४ ३६	२२८ २७ २५	४	४ ५ ४३	७	७२७ १	४ १५ ३६ ०	६	४ ४४ २३	१२१ ३ ४०	७ ११ ३१ ५८	८	३१४ १					
७ चं.	० २२ ३	२२८ ६ ४१	४	५ ४१ ३८	७	७२७ २५	४ १५ ४३ २४	६	४ ४६ १५	१२१ ० ३९	७ ११ ३० १७	८	३१३ ५					
८ मं.	० १५ ५२ १	२२८ ४५ ५५	४	७ १५ ४९	७	७२८ ०	४ १५ ४८ ३०	६	४ ४८ १२	१२८ ५७ २८	७ ११ ३० ३८	८	३११ ५६					
९ बु.	० २८ ९ ३१	२२८ २५ ६	४	८ ८८ १८	७	७२८ ४६	४ १५ ५१ ३८	६	४ ५७ १४	१२८ ५४ १८	७ ११ ३० २	८	३१० ५१					
१० गु.	१ ११ ३७ ५६	३ ० ४ १६	४ १० १९	०	७	७२९ ४३	४ १५ ५२ २२	६	५ ० २२	१२८ ५१ ७	७ ११ २९ २८	८	३१० १					
११ घु.	१ २५ ३२ ४१	० ४३ २५	४ ११ ४८	०	७	७३० ५१	४ १५ ५० ४८	६	५ ३ ३५	१२८ ४४ ५६	७ ११ २८ ५९	८	३०८ ४६					
१२ घा.	२ ९ ५४ ४२	३ १ २३ ०	४ १२ १३	४ १२ १३	७	७३१ १०	४ १५ ६६ ५४	६	५ ६ ५४	१२८ ४४ ५५	७ ११ २८ ३९	८	३०७ ४६					
१३ रा.	२ २४ ४१ ३	३ २ ११ ४	४ १३ १० ४०	७	७३३ ३९	४ १५ ८० ८४	६	५ १० १७	१२८ ४१ ३३	७ ११ २८ ३८	८	३०६ ४७						
३० वा.	३ ९ ४६ २१	३ २ ४० ३६	४ १६ ४ ४८	७	७३५ २०	४ १५ ९२ ३	६	५ १३ ५५	१२८ ३८ २६	७ ११ २७ ४७	८	३०५ ५०						

मागी रा. वा. १४७
मुद्रा: १४५५२४७

श्रावण मास : जीमे अयनांशः २३।३७।२३

गु. ५	३ मं.
६	सू. ४
श. ७	रा. २
के. ८	चं. १
ह.	१०
	१२
९ नं०	११

वर्ण कृष्ण ३० मन्त्रे अयनांशः २३३२७/२३

गु. ५ बु.	सू.	३
६	चं. ४ मं.	२ रा.
श. ७	१	
के. ८		
ह.	१०	१२
	११	

गुरुः पूर्वस्याम् ।

[illegible]

शुक्रः पश्चिमायाम्

॥ दैनिक लग्नसारिणी (स्टॅण्डर्ड टाइम) ॥

भौमोदयः पूर्वस्याम् १४।८ । इष्टिः । सर्वार्थसिद्धियोगः १।४२ उ. । यायीजयद वोगः ६।४२ वा. ।

E राष्ट्रिय श्रावणः ।

अशून्यशयनव्रतम् ।

भ० ४४।० (रा. ११।०) उ० ।

G शिवरात्रि १४ व्रतम् । सप्तमि

भागी गुरुः १७१२२१ स्वामीः
धर्म योगः ।

G शिवरात्रि १४ व्रतम् । सर्वपापविनाशः ।

सं ३०/०

म० १११ (प्रा० १५५) या० । अगस्त ८ । यायाजयद याग

काल = । सर्वार्थसिद्धियोगः ५३।२० उ० ।
(५३।२० उ०) । आश्लेषास

म० ५९।११ (प्रि० २।७ उ०) । ज० ।
म० ३०।१३ (दि० ४।३१) या० ।

कामिका १६ द्रुतं सर्वेषाम् ।

पर्व फाल्गुन्योबुधः ३१२० । प्र

ਸ. ੭੧੦ (ਦਿ ੮੧੭) ਤ੦ ੩੨੩੪ (ਸਾ੦ ੩੧੩੧) ਧਾ੦ ੧੦

दर्शः । दीप पूजा । सर्वार्थसिद्धि योगः २७८ योगः ।

20 (5) 11

A वाहनमतिः । उपवाहनं भवति । चं. वं. वीथिः ।

वण्डनाडी । सामान्य शब्दः । अ० १० व० ३ पंक्तिः ।
 ६ । १५ । २० । २५ । ३० । ३५ । ४० । ४५ । ५० । ५५ । ६० । ६५ । ७० । ७५ । ८० । ८५ । ९० । ९५ । १०० ।

१ व्य० ति० ३५४६ । अथवा ३५४७ । अथवा ३५४८ ।

43/33

_____

क्र: पश्चिमायाम्

अभ्युत्थयान्नतम्—एवं व्रतं चातुर्मासं कृष्णतिथ्यामु कल्पयेत्, वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ इत्यादिविशेषान्वान्नप्राप्त्यर्थात्तन्मन्त्रेः
भर्तृविमोहं च भर्ता धामानिमुत्तमम् । नृपुत्राणि यथा दुर्मुखं लोकाणि तथा कुबेरं ॥ इत्यादिप्रमाणान्तराणां प्रमाणैः
प्राप्तयेत् । तत्रैकस्याप्यर्थं दत्त्वा नक्तमन्त्रेण कल्पयेत् । एवं गमनचतुष्टये कृष्णतिथीयासु संपुष्य सपत्नीकाय त्रय्यादानं
कृत्वा वा प्रतिभा च सोमकाले दद्यात् । अष्टमवसरे सप्तम्यं दद्यात्पुष्यं पुनश्चाष्टमिविधानां गृह्येष्टादिविधेयं च सप्तमन्त्राणि
यावद् वसति अन्नं व्रते चन्द्रोदयस्यापिनि नियोगात् । चन्द्रोदये पुनःपुनः । दिनद्वये सत्येऽत्राले वा परैर्य ।

[illegible]

[illegible]

ॐ नान्दीकूटस्य गुणज्ञानम् वरस्य ।				गुणान्तावैषट्ठं प्राशस्त्याह्वयिचारः ।			
कल्याणः	नान्दी	आदि	मध्य	अन्त्य	गुणैः षोडशभिर्निबन्धं मध्यमावि- श्वतिस्तथा । अष्टं त्रिगुणं या- वत्परवत्प्रभोचमम् । तद्वृद्धे हति तेषां बुद्धकूटस्य कथ्यते ॥ निर्य- गुणैर्विश्वविभिर्निबन्धं वाणा- धिकैर्मतम् । ऊर्ध्वं च पञ्चविंशत्या अष्टं अष्टवत् ततः ॥		
	आदि	०	८	८			
	मध्य	८	०	८			
	अन्त्य	८	८	०			
नैसर्गिकमैत्री चक्रविद्म् ।							
सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	शुक्रः	शनिः	ग्रहाः	
च. मं.	सूर्यः	सू. चं.	सूर्यः	सूर्यः	बुधः	बुधः	मिथ्या
गु.	बुधः	गुरुः	शुक्रः	चं. मं.	शनिः	शुक्रः	मि
बुधः	मं. गु.	शुक्रः	मं. गु.	शनिः	भौमः	गुरुः	समा
	शु. श.	शनिः	शनिः		गुरुः		
शुक्रः	०	बुधः	चन्द्रः	बुधः	सूर्यः	सूर्यः	शत्रव
शनिः				शुक्रः	चन्द्रः	चं. मं.	

रवि	चन्द्र	शुक्र	मङ्गल	अन्य राश्यादिवाह
-----	--------	-------	-------	------------------

॥ अथात्र योनिकूटस्य गुणज्ञानाय चक्रम् ॥ वरस्य														
योनयः	अश्व	गज	मेष	सर्प	श्वान	मार्जा	मूषक	गो	महिष	व्याघ्र	मृग	वानर	नकुल	सिंह
अश्व	४	२	२	२	२	२	२	२	२	१	२	२	२	१
गज	२	२	२	२	२	२	२	२	२	१	२	२	२	०
मेष	२	२	४	२	२	२	२	२	२	१	२	२	२	१
सर्प	२	२	२	४	२	१	१	२	२	२	२	०	२	१
श्वान	२	२	२	२	१	१	१	२	२	१	०	१	१	१
मार्जा	२	२	२	१	१	२	०	२	२	१	२	२	१	१
मूषक	२	२	२	१	१	०	४	२	२	२	२	२	१	२
गो	२	२	२	२	२	२	४	३	०	२	२	२	२	१
महिष	२	२	२	२	२	२	३	४	१	२	२	२	२	१
व्याघ्र	१	१	१	२	१	१	०	१	२	१	१	१	२	२
मृग	२	२	२	२	०	१	२	२	२	१	४	२	२	१
वानर	२	२	२	२	१	२	२	२	२	१	२	४	२	१
नकुल	२	२	२	०	१	१	१	२	२	२	२	२	४	२
सिंह	१	०	१	२	१	१	२	१	१	२	१	१	२	०

	१	२	४	५	६	७	८	९	१०	११
राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	मि.	कं.	तु.	वृ.	घ.	मं.
मेघ	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७
वृष	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०
मिथुन	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०
कर्क	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७
सिंह	१	०	७	०	७	०	७	७	०	०
कन्या	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०
तुला	७	०	७	७	७	०	७	०	७	७
वृश्चिक	०	७	११	१	७	०	७	०	७	७
घन	११	१	११	१	०	७	७	०	७	७
मकर	११	१	११	१	१०	०	७	७	०	७
कुम्भ	११	१	११	१	१५	०	०	७	७	०

रेवती अधिनी	आरा पुनर्वसु पुष्य ५५२२६	श्वे. म. पू. प.
भरणी कुत्तिका	मघा पू. फा. उ. फा. हस्त	उ. पा. श. व.
रोहिणी मृगशिरा	चित्रा स्वा. विशा. अनु.	श. पू. भा. उ. म.
पूर्वभाग ६	मघमाग १२	परभाग ६
पतिः श्वेयः	द्वयोः प्रीतिः	कन्या श्रेया

५. प्रहमे त्रीगुणहानाय चक्रम् ।									
वरस्य									
कन्याः १	गहाः	सु.	च.	सं.	वृ.	गु.	शु.	श.	
	सूर्यः	५	५	५	४	५	०	०	
	चन्द्रः	५	५	४	१	४	॥	॥	
	भोगः	५	५	५	॥	५	३	॥	
	बुधः	४	२	॥	५	॥	५	४	
	गुरुः	५	४	५	॥	५	॥	३	
	शुक्रः	०	॥	३	५	॥	५	४	
	शनिः	०	॥	४	३	५	५		

गणः	देवता	गुण	चक्रम्
देवता	६	५	५
देवता	६	५	५

१. प्रहमे त्रीगुणहानाय चक्रम् ।

[illegible]

वर्षावेष्टासिद्धिर्नाम-
जन्मकारेष्टासिद्धिर्नाम-
प्रतिवर्षेष्टासिद्धिर्नाम-

गतिवर्ष	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
वार	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
वटी	१५	३०	४५	६०	७५	९०	१०५	१२०	१३५	१५०	१६५	१८०	१९५	२१०	२२५	२४०	२५५	२७०	२८५	३००	३१५	३३०	३४५	३६०	३७५	३९०	४०५	४२०	४३५	४५०
पल	२२	४५	६८	९१	११४	१३७	१६०	१८३	२०६	२२९	२५२	२७५	२९८	३२१	३४४	३६७	३९०	४१३	४३६	४५९	४८२	५०५	५२८	५५१	५७४	५९७	६२०	६४३	६६६	६८९
विपल	५०	५५	५८	६०	६३	६६	६९	७२	७५	७८	८१	८४	८७	९०	९३	९६	९९	१०२	१०५	१०८	१११	११४	११७	१२०	१२३	१२६	१२९	१३२	१३५	१३८

प्रहाणादुद्यमिनीचरीतागहर्षस्थानानि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
र. च. मं. उ. ब्र. शु. रा. प्रहा.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
२	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
४	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
५	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
६	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
७	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
८	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
९	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१०	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
११	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
१२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३

हर्षचलानयनम्
उत्पद्यमानवेपथुप्रथमम् । यो ग्रहः
स्वोदयः स्वराशौ सोऽपि हर्षच-
लाधिकारी द्वितीयम् । लग्नात्
अत्रिस्थानेषु क्षोणां पुनः प्रहाणाश्च
हर्षचलं तृतीयम् । दिवा वर्षावेष्टे
नृणां राशौ क्षोणां चलं भवतीति
चतुर्थम् ॥ तत्रिके घ. म. व. पु. रु. प.
ग्रहाः शेषाः क्षीग्रहा शेषाः ॥
उच्चचलानयनं नीचग्रहान्तरं कार्यं
पृथग्मादत्तं यथा भवेत् । तदंशा
वर्षमिमंकाः स्थष्टुचलं भवेत् ।

अथ वर्षकुण्डल्यां तत्त्वादिमास्यग्रहाणां फलं ताजिकोक्तम् ।

श्रीः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
सूर्यः	कलेशः	शोकः	पराक्रमी	हानिः	रोगमयं	सौख्यम्	स्त्रीकष्टं	शोककष्टा-	धर्मवृद्धिः	सुखातिः	सुखार्थ-	उद्वेगः
चन्द्रः	कफस्वरः	नेत्रपीडा	धनप्राप्तिः	सुखं	सुखं	अन्नपीडा	ज्वरार्तिः	विषि- कष्टमयम्	पुण्योदयः	सुकर्मं	यशोर्थ-	व्ययः
मीमः	वातार्तिः	दृष्टोरक्त-	नैरुक्तं	व्यसनं	पुत्रार्तिः	सुखं	स्त्रीनाशः	ज्वरार्तिः	पुण्योदयः	राज्यार्थ-	धनादि-	विरोधः
बुधः	सौख्यम्	द्रव्यातिः	सुखं	सुखं	पुत्रवित्त-	रोगमयं	धनागमः	व्यग्रता	धनं	मानसुख-	सुखं	शत्रुरोगा
शुक्रः	सुख्य-	कीर्तिध-	जयः	वाहन	पुत्रार्तिः	शत्रुरोगा-	सुखम्	कठिन-	सुखं भा-	राज्यार्थ-	सुतार्थ-	शोकरोगा
शुक्रः	सुमानः	धनातीरा-	कीर्तिवृद्धिः	सुखार्थ-	धनागमः	रिपोर्भातिः	कलत्र-	ज्वरपीडा	धर्म-	मानजया-	क्षेपार्थ-	व्ययः
शनिः	रिपोर्मयम्	पीडाभय	धनातिः	सुखार्थ-	सुतहानिः	धनातिः	स्त्रीकष्ट	दुःखरोगा-	भाग्यवृद्धिः	धनहानिः	धनातिः	कलेशः
राहुः	शिरोर्तिः	नृपमयं	शत्रुनाशः	वातार्तिः	बुद्धिनाशः	रिपुक्षयः	पीडाभयं	धनशयः	धनधर्म-	वाहननाश	विपुत्रः	व्याधि-
केतुः	पीडाभयं	कलेशः	आरोग्यं	कष्ट	पीडाभयं	सुखं	कलत्र-	ज्वरपीडा	भाग्य-	कीर्तिवृद्धि-	पुत्रार्थ-	शोकार्तिः
मुन्या	सौख्यम्	सुयशः	कार्यपुष्टिः	अंगपीडा	सुबुद्धिः	रोगमयं	रोगमयं	तुल्यसनम्	भाग्योदयः	राज्यसुखं	धर्मार्थ-	सुख्यः

अथाग्रहाचक्रमिदम् ।	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
मे. बु. सि. क. ति. कं. उ. व. ध. म. कुं. मी. रा.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
२	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
४	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
५	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
६	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
७	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
८	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
९	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१०	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
११	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
१२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३

विपताकिचके ग्रहस्थापनम्-सैका गताब्दसंख्या	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
या विभक्ता नवभिस्ततः । शेषाके नवमि गताब्दवरा- शेरिमं न्यसेत् ॥ शेषग्रहाश्चतुर्भक्तशेषसंख्यासु विन्यसेत् ॥ त्रिपताके वर्षलक्षग्रहो तत्र विधुयंदा ॥ शुभैर्विदः शुभफलं पापैः पापफलप्रदं इति ॥	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
अथात्र त्रिराशिपाः ।	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
लग्ना, मे. बु. सि. क. ति. कं. उ. व. ध. म. कुं. मी. रा.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
दिवरा, बु. शु. रा. शु. व. कुं. म. रा. म. कुं. व.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
राशौ गु. कुं. बु. मं. रा. शु. रा. शु. गु. म. गु. व.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
अथ होराचक्रमिदम् ।	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
मे. बु. सि. क. ति. कं. उ. व. ध. म. कुं. मी. रा.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
२	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
४	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
५	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
६	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
७	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
८	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
९	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१०	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
११	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
१२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३

अथ द्वात्रिंशच्चक्रमिदम् ।	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
मे. बु. सि. क. ति. कं. उ. व. ध. म. कुं. मी. रा.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
२	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
४	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
५	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
६	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
७	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
८	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
९	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१०	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
११	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
१२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३

मासदद्यान्नयम् गतपरेल्लम् द्वादशपुरम् विनासं यत् कृतवर्तकम् समीप्य तिष्ठन्तां तां कर्माग्निरयम् अपि दद्यान्नाप्ये शक्तिः ॥ त्वः

५० दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५१ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५२ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५३ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५४ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५५ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५६ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५७ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५८ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

५९ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

६० दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

६१ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

६२ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

६३ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

६४ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

६५ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

६६ दद्यात्ताः द्वादशभागो सातश्चाष्टकाः । वर्षेतिशेधः—कन्याकन्येतिशेधश्चास्तिपु न्यायवर्त्तते स्वर्ग्यस्य वर्षेति ।

